

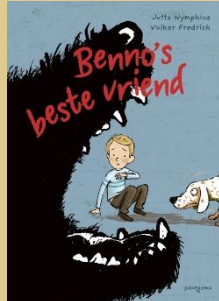
Inspiratie- fiches

Inspiratiefiche

door Joke Gevaert

Benno's beste vriend

Auteur: Jutta Nymphius

Illustrator: Volker Fredrich

Vertaler: Annelore Kodde

Uitgever: Ploegsma

Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Jutta Nymphius is een Duitse schrijfster. Ze studeerde Italiaanse, Duitse en Spaanse literatuur en werkte jarenlang als redacteur van kinder- en jeugdboeken. Nu schrijft ze fulltime boeken voor kinderen en jongeren. Ze woont al meer dan twintig jaar in Hamburg. Op haar website vertelt ze dat haar verhalen vaak gaan over onderwerpen die kinderen en jongeren herkennen uit hun eigen leven. De hoofdpersonages komen vaak voor een moeilijke keuze te staan waarbij ze moed moeten tonen.

Volker Fredrich is een Duitse illustrator die, na zijn lerarenopleiding, grafische vormgeving en illustratie studeerde aan de Hogeschool van Hamburg. Daar woont hij ook met zijn vrouw en twee kinderen. Sinds 1996 werkt hij voor diverse uitgeverijen van kinder- en schoolboeken.

Korte inhoud

Sinds Benno door een teckel in zijn vest is gebeten, is de wereld om hem heen veranderd: alles is lawaaiiger, gemener en gevaarlijker geworden. Sindsdien is hij bang voor honden. Wanneer er een hond naast hem komt wonen die voortdurend blaft en tegen de schutting springt, durft Benno het huis niet meer uit. Zelfs naar school wandelen vindt hij te eng. Tot buurman Konrad hem vertelt dat zijn wilde hond, Freddie, zelf heel angstig is. De hond werd als pup mishandeld en is daardoor bang voor mensen. Dat luidruchtige gedrag is echter niet houdbaar voor de burens. Als Freddie iedereen de stuipen op het lijf blijft jagen, moet hij van de buurman terug naar het asiel. Nu Benno begrijpt waarom Freddie zich zo gedraagt, besluit hij hem stap voor stap te helpen. Dit boek spreekt deze leeftijdsgroep sterk aan omdat het een herkenbare kinderangst centraal stelt én laat zien dat je je angst stap voor stap kunt overwinnen.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken.

en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1 VOOR HET LEZEN

- **Cover en schutbladen**

Neem het boek vast en bekijk samen met de kinderen de cover en de schutbladen. Bouw de vragen geleidelijk op. Bij voorspellingen hoeft het antwoord niet correct te zijn. Waardeer elke inbreng.

- Wat zie je op de cover? Wat valt je op aan de cover?
- Welke details trekken jouw aandacht?
- Van wie zou de zwarte schaduw zijn?
- Denk je dat de jongen en de hond vrienden zijn? Waardoor denk je dat?
- Welk gevoel krijg je als je deze kapt bekijkt?
- Als jij de jongen op de cover was, hoe zou jij je voelen? Vertel eens.

- **Titel**

Lees daarna de titel voor: "Benno's beste vriend"

- Wie zou Benno zijn? En wie is dan de beste vriend?

Ga in gesprek over ieders beste vriend en vraag of dit ook dieren kunnen zijn.

- Hoe kunnen we zien dat twee vrienden beste vrienden zijn?
- Welk gevoel krijg je als je bij jouw beste vriend bent?
- Heb jij ook een beste vriend? Waarom is net die jouw beste vriend?

- **Voorspelling**

Materiaal

- een wit blad papier
- pen of potlood

Voorspel het vervolg van het verhaal. Lees pagina's 6 en 7 voor uit het boek en stop bij de laatste zin. Deze prikkelende vraag is het begin van de opdracht.

- Wat is er gebeurd?
- Hoe denk je dat het verhaal verdergaat?

Laat de kinderen per duo samenwerken. Zo stimuleer je het gesprek tussen de kinderen. Elk duo schrijft in een vijftal zinnen het vervolg van het verhaal. Spreek af wie schrijft en wie ideeën aanbrengt. Expliciteer dat ze moeten luisteren naar elkaars voorstellen en

samen keuzes moeten maken. Kinderen die liever tekenen, mogen hun idee ook in een tekening weergeven. Voorzie feedback op hun samenwerking. Deel nadien de verhalen met de grote groep. Als slot laat je de kinderen zelf pagina 8 tot en met 12 lezen om te weten wat er echt met Benno is gebeurd.

→ Leek jullie verhaal op het echte verhaal? Waarom wel of niet?

2

TIJDENS HET LEZEN

- **Gevoelens verduidelijken**

Materiaal

- gevoelsposter (zie bijlage 1)
- uitgeknipte invulstrookjes (zie bijlage 2)
- schrijfmateriaal
- kleine post-its

Laat de kinderen tijdens het lezen op zoek gaan naar fragmenten waarin een gevoel voorkomt. Sta regelmatig stil bij wat de personages voelen en bespreek samen waaraan de kinderen dat kunnen herkennen in de tekst. Je kan hiervoor ook de illustraties gebruiken.

- Welke gevoelens kom je tegen in dit stukje?
- Welke zin of illustratie doet jou dat denken?
- Wie voelt zich hier zo? Hoe weet je dat?
- Wat ging er volgens jou door het hoofd van het personage toen dit gebeurde?

Vraag de juryleden nu om tijdens het lezen van een langer fragment uit het boek te focussen op een specifiek gevoel. Je kan hiervoor de gevoelsposter gebruiken (Bijlage 1). Dit kan tijdens de bijeenkomst of tegen de volgende bijeenkomst. Voorzie eventueel enkele kleine post-its die de kinderen tussen de pagina's kunnen kleven bij fragmenten waarin hun gevoel voorkomt. De invulstrookjes van bijlage 2 bezorg je om kort te laten noteren welk fragment ze tegenkomen.

- Welk fragment laat dit gevoel volgens jou het duidelijkst zien?
- Kan je nog andere personages vinden die dit gevoel beleven?

Je kan ervoor kiezen om twee kinderen hetzelfde gevoel te geven en hen hierover te laten uitwisselen, of net om elk kind een ander gevoel te geven zodat ze hun bevindingen met elkaar kunnen vergelijken.

Mogelijk antwoord:

GEVOEL	PERSONAGE	PAGINA	GEBEURTENIS
Bezorgd	Mevrouw Gertrude	p.12	Mevrouw Gertrude zegt bezorgd te zijn omdat haar teckel Benno beet.
Blij, trots	Benno	p.13 p.69-71	Benno loopt trots langs de vuilnismannen. "Trots loopt Benno langs hen heen..." "Onverstoorbaar loopt Benno gewoon de hoek om."

Opgelucht	Benno	p.24	“Opgelucht zakte Benno in zijn kussens.”
Droef	Buurman Konrad	p.32	“Buurman Konrad kijkt plots heel verdrietig.”
Wanhopig	Buurman Konrad	p.32 p.36	“Wanhopig trekt buurman Konrad aan zijn haren...” De buurman jammert omdat hij Freddie misschien naar het asiel moet terugbrengen.
Enthousiast	Benno	p.36	Benno beslist om Freddie te helpen.
Bang	Hond Wilma Benno	p.41 p.26-28	De hond van het asiel is bang: ze gromt zachtjes en gaat stilletjes in een hoekje zitten. Benno heeft het gevoel dat een enorme angst hem overvalt.

3

NA HET LEZEN

Neem de cover van het boek er terug bij. Lees samen de titel van het boek: *Benno's beste vriend*.

- Waarom denk je dat de auteur voor deze titel gekozen heeft?
- Vind je dat deze titel goed bij het verhaal past? Leg uit.
- Welk moment in het verhaal laat volgens jou het duidelijkste zien waarom deze titel werd gekozen?
- Als jij de auteur zou zijn, welke andere titel zou jij ook goed vinden voor dit boek?

Creatieve verwerking

Interview de hoofdpersonages

Een van de kinderen gaat in het midden zitten en laat zich interviewen door de anderen. Je kan ervoor kiezen om Benno te nemen maar evengoed kan Freddie aan bod komen. Voor kinderen die over minder taal beschikken, kan de gevoelsposter ondersteuning bieden.

Mogelijk verloop voor Benno:

- Hoe voelde je je bij aanvang van het verhaal? (na de beet van de teckel, toen je niet naar school durfde gaan, toen je Freddie ontmoette ...)
- Wat vond je spannend of moeilijk?
- Hoe voelde je je toen je Freddie wou helpen? (toen je een stappenplan bedacht en uitprobeerde)
- Wat ging er volgens jou goed? Waar ben je trots op?
- Hoe voelde je je op het einde van het verhaal? (toen het plan lukte, toen Freddie jouw vriend werd ...)
- Wat heb je geleerd uit wat je uitgeprobeerd hebt?

Een rollenspel zonder woorden

Materiaal

- een balletje
- een spiegeltje
- een steen
- kleine voorwerpen die in de tuin horen. De kinderen kunnen het op de grond leggen in de ruimte. Denk aan een dennenappel, een muisje, een bloempotje, een kommetje ...
- gevoelsposter (zie bijlage 1)
- rollenspel visueel (zie bijlage 3)

Maak duo's. Eén kind kruipt in de huid van Benno, het andere in de huid van Freddie. Laat de kinderen de scènes naspelen waarin Benno Freddie gedurende enkele dagen helpt. Ze kunnen daarbij pagina 44 tot en met 68 als inspiratie gebruiken. Geef mee dat ze zo weinig mogelijk mogen praten. Lichaamstaal en inleving zijn namelijk erg belangrijk om deze rollen geloofwaardig neer te zetten. Bijlage 3 kan hiervoor ook worden gebruikt. Deze bijlage biedt een chronologische visuele weergave van de belangrijkste scènes.

Een eigen stappenplan

Materiaal

- stappenplan (zie bijlage 4)
- schrijfmateriaal

Soms zijn we ergens bang voor en dat is helemaal niet erg, zolang de angst niet alles voor ons beslist. Ook Benno maakt voor zichzelf een stappenplan om zijn angst te overwinnen. Hij denkt eerst na over wat hij graag wil bereiken en bedenkt daarna telkens een klein haalbaar stapje.

Bekijk met de juryleden een deel van het stappenplan op p.58 en 59.

- Wat wil Benno uiteindelijk bereiken?
- Welke kleine stapjes gebruikt Benno om dichterbij zijn doel te komen?
- Hoe komt het dat Benno niet meteen met de moeilijkste stap begint?
- Welk advies zou jij Benno geven bij het maken van zijn stappenplan?

Benno heeft een droom en bedenkt daarna telkens een klein stapje. Welk doel zou jij voor jezelf kiezen? Wanneer kinderen vertellen over eigen angsten bedank je hen voor de inbreng. Zo creëer je een veilig gesprek over persoonlijke ervaringen. Neem vervolgens bijlage 4: Stappenplan erbij. Motiveer de kinderen om iets te bedenken maar verplicht het niet. Deze opdracht kan ook tegen de volgende bijeenkomst.

- Kan jij iets bedenken waarin je graag zou willen groeien? Noteer dit in het eerste vakje.
- Stel dat alles goed verloopt. Wat zou je dan graag kunnen of bereiken? Waar droom je van? Noteer dit in het laatste vakje.
- Wat heb je hiervoor al eens geprobeerd en lukt nu al een beetje? Wat maakt dat je niet helemaal aan het begin staat? Noteer dit in het tweede vakje.
- Wat is voor jou een klein, haalbaar stapje? Hoe kom je één stapje dichterbij je doel? Noteer dit in het derde vakje.
- En wat zou je vervolgens nog kunnen doen om dichterbij je doel te komen? Noteer dit in het vierde en vijfde vakje.

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Misjka / Anoush Elman, Edward Van de Vendel en Annet Schaap (ill.) (Querido, 2022) (dierenliefde, gevoelens: moed, jezelf zijn)
<https://www.boekenzoeker.be/misjka>
- Drollenpost / Flavia Moretti en Desideria Guicciardini (ill.), Dorette Zwaans (vert.) (Mondo, 2025) (gevoelens: boos zijn en leren omgaan met dat gevoel)
<https://www.boekenzoeker.be/drollenpost>
- Molly op de nieuwe school / Sabine Lemire en Signe Kjær (ill.), Bernadette Custers (vert.) (Volt, 2023) (gevoelens: iets spannend vinden en groeien in zelfvertrouwen)
<https://www.boekenzoeker.be/molly-op-de-nieuwe-school>

Andere boeken van Jutta Nymphius vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Jutta%20Nymphius>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de makers':

- <https://www.jutta-nymphius.de>
- <https://www.volkerfredrich1.de>

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Lezen – Tekstbegrip – 1.1.8: De leerlingen kunnen beoordelen of de titel bij de tekst past.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.7: De leerlingen kunnen verbanden leggen tussen elementen uit de tekst en emoties en gedachten tijdens het lezen van de tekst.
- Muzische vorming – Drama – Bouwstenen – 6.4.2: De leerlingen kunnen zich inleven in een personage en de rol vasthouden.
- Muzische vorming – Drama – Bouwstenen – 6.4.3: De leerlingen kunnen lichaamstaal gebruiken.
- Attitudes – Leren leren – 9.2.2: De leerlingen kunnen aangereikte en aangeleerde cognitieve leerstrategieën functioneel inzetten.
- Attitudes – Leerondersteunende vaardigheden – 9.3.2: De leerlingen kunnen zelfstandig, in duo en in groep werken zonder storend gedrag te vertonen.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Joke Gevaerts, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Gevoelsposter

HOE IK ME VOEL?

blij

onzeker

verveeld

ontgoocheld

enthousiast

bang

droef

bezorgd

wanhopig

verward

tevreden

gespannen

geïrriteerd

teleurgesteld

opgelucht

overdonderd

nerveus

verlegen

boos

trots

BIJLAGE 2

Invulstrookjes

GEVOEL: _____

Dit gevoel kwam ik tegen op deze pagina('s): _____

bij het personage: _____ (en ook bij: _____)

Gebeurtenis(sen): _____

GEVOEL: _____

Dit gevoel kwam ik tegen op deze pagina('s): _____

bij het personage: _____ (en ook bij: _____)

Gebeurtenis(sen): _____

GEVOEL: _____

Dit gevoel kwam ik tegen op deze pagina('s): _____

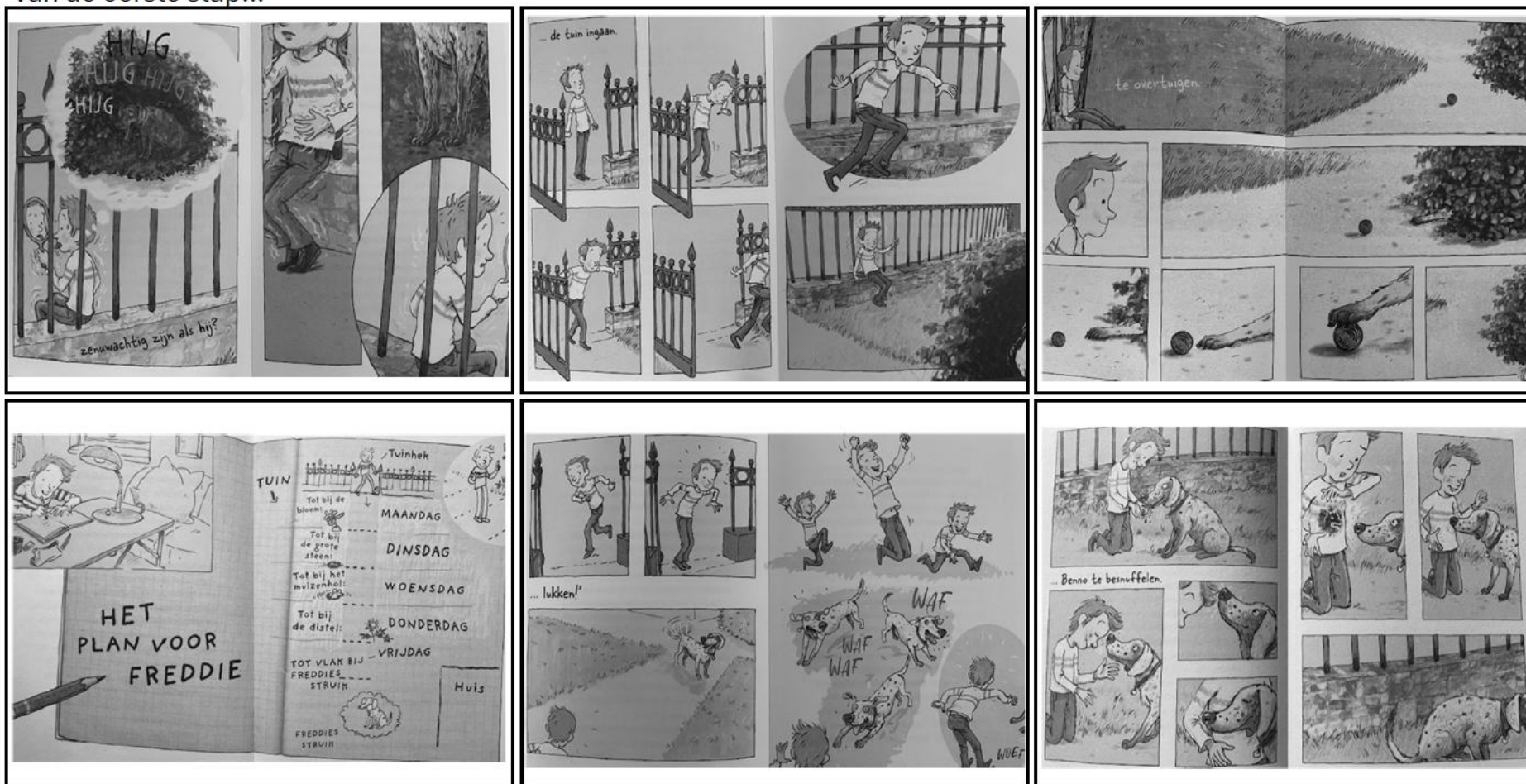
bij het personage: _____ (en ook bij: _____)

Gebeurtenis(sen): _____

BIJLAGE 3

Rollenspel

Van de eerste stap...

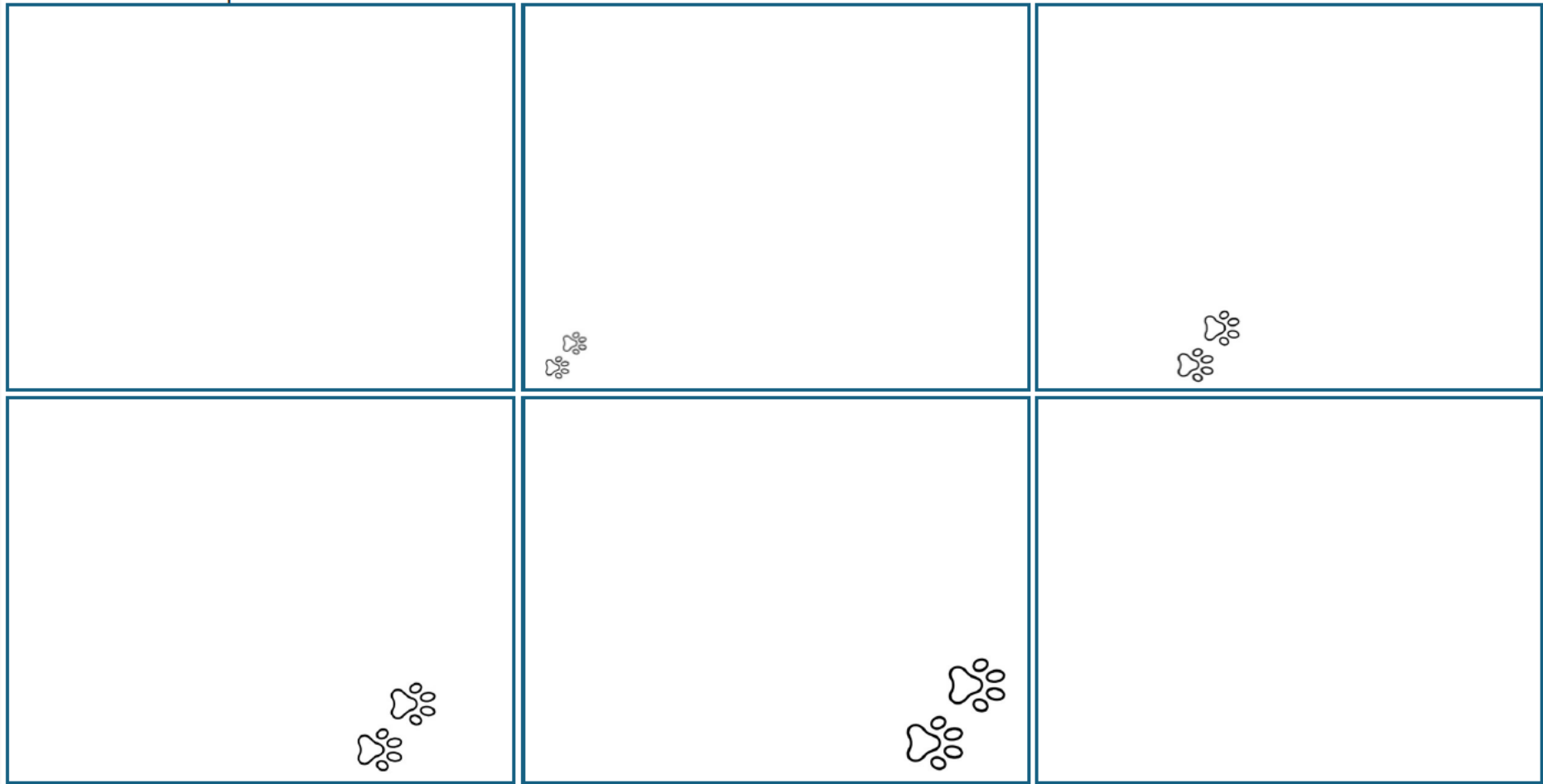

...tot de overwinning!

BIJLAGE 4

Stappenplan

Van de eerste stap...

...tot de overwinning!

Inspiratiefiche

door Lotte Oers

De stam van de oude eik

Auteur: Isabelle Gielen

Illustrator: Marijn van der Wateren

Uitgever: Pelckmans

Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Isabelle Gielen (°1980) werkte als logopedist met kinderen met leer- en ontwikkelingsproblemen, maar legt zich sinds 2016 volledig toe op het schrijven van kinderboeken. Ze geeft ook vormingen over leren lezen en leesplezier. Haar eerste boek *Sep en Saar: de trein doet raar* schreef ze toen haar eigen kinderen leerden lezen, vanuit de ervaring dat het veel fijner was om met hen samen te lezen. Sindsdien schreef ze verschillende samenleesboeken, waarin beginnende lezers en voorlezers samen van een verhaal kunnen genieten. Rond het personage “aap” verschenen verschillende boeken en spelletjes die jonge kinderen laten kennismaken met letters en klanken.

Marijn van der Wateren (°1974, Haarlem) werkte lang als grafisch ontwerper. Illustratie werd meer en meer een vast onderdeel van haar grafisch bedrijf, tot ze in 2019, na een eervolle vermelding van een illustratiewedstrijd bij Lemniscaat, de volledige overstap naar illustrator maakte. Ze vindt het belangrijk dat een illustratie geen vertaling is van het geschreven woord maar juist een aanvulling. Ze wil ruimte vrijlaten voor de belevingswereld van de lezer, maar wil daar beeldend wel een richting aan geven of de lezer op weg helpen. Ze houdt van heldere kleuren, veel beweging en dynamiek in haar werk.

Korte inhoud

Mirte gaat met haar ouders en haar twee broers Jonas en Kobe op vakantie naar een huisje in het bos. Tijdens een schattenzoektocht in het bos vinden Mirte, Jonas en Kobe een magische, blauwe steen. Wanneer ze de steen aanraken worden ze ineens heel klein. Even klein als de Vroentjes, een sympathiek, groen volkje dat in een oude eik woont. Ze raken bevriend met de twee Vroentjes-prinsen Amir en Silas, en ontdekken dat de Vroentjes in voortdurende angst leven voor hun blauwe buurvolk, de Dauwsels, die hen bestoken met giftige pijlen. Terwijl ze het bestaan van de Vroentjes verborgen houden voor hun ouders, beslissen Mirte, Jonas en Kobe om hun nieuwe vrienden te helpen om de Dauwsels te verslaan.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Boswezentjes

Laat de juryleden fantaseren over kleine wezentjes die in het bos wonen.

- Stel je voor, je maakt een boswandeling en ineens zie je iets kleins wegschieten achter een steen. Nieuwsgierig neem je een kijkje. Achter de steen zie je een klein wezentje... een mensje in miniformaat.
- Hoe zou zo'n wezentje eruit kunnen zien? Hoe groot is het precies? Welke kleren draagt het? Heeft het opvallende lichaamskenmerken?
- Beschrijf en/of teken jouw boswezentje.

Toon de juryleden de bijlage met de verschillende boswezentjes. Deze wezentjes komen uit verschillende boeken. Misschien zijn er juryleden die ze kennen? In *De stam van de oude eik* gaan we kennismaken met nog een ander volkje: "de Vroentjes". Hoe zij eruitzien, weten we nu nog niet.

Bekijk wel al samen de cover.

- Kan je hieruit al iets meer afleiden over het verhaal? Welke boom zie je? Wat zou dat blauwe vlekje in het midden zijn? En wat denk je van de drie figuren die je enkel van de achterkant ziet?
- Spreekt dit thema je aan? Heb je zin om het boek te lezen?

Samenlezen

Lees samen met de juryleden het begin van het verhaal voor. Jij leest de kleine letters, en telkens je aan een vetgedrukt stukje komt, laat je dit lezen door één van de juryleden.

- Het bijzondere aan dit boek is dat het een samenleesboek is. Je mag dit boek uiteraard helemaal alleen lezen, maar je kan het heel gemakkelijk samen met een (groot)ouder, oudere broer/zus, oppas... lezen. Zo heb je meteen iemand om mee te praten over het verhaal.
- Zou jij dit boek liefst samen of alleen lezen?

Je kan ook een berichtje sturen naar de ouders om hen aan te moedigen om het boek samen met hun kind te lezen. Zelfs kinderen die al vlot zelfstandig lezen, kunnen het gezellig vinden om dit boek knus samen te lezen.

Wijs de ouders op de laatste pagina's (p.154-160) waarin ze wat meer informatie over het samenlezen vinden.

2 TIJDENS HET LEZEN

Geef de juryleden volgende vragen mee tijdens het lezen. Je kan ze printen (zie bijlage) en vooraan in het boek steken. Juryleden kunnen op de achterkant eventueel antwoorden of opmerkingen schrijven.

- Wie is jouw favoriete personage?
- Welke kleuren vallen je vooral op in dit verhaal?
- Is er een stukje uit het verhaal waar je een film van zou kunnen maken?

3 NA HET LEZEN

Verhaal en personages

In bijlage vind je enkele grote afbeeldingen uit het boek. Print ze uit en schud ze door elkaar.

- Kan je de afbeeldingen in de juiste volgorde leggen? Reconstrueer samen het verhaal met behulp van de afbeeldingen. Wat gebeurde er allemaal?
- Wie zijn de belangrijkste personages?
 - Mirte en haar broers: kon je achterhalen wie ouder en wie jonger is? (Jonas is de oudste, Kobe de jongste) Hoe oud zou je hen schatten? Op wie van de drie lijkt jij het meest? Waarom?
 - Amir en Silas: stel dat jij kleiner werd, met wie zou jij bevriend raken?
 - Mama en papa: lijken ze een beetje op jouw ouders? Wat vond je herkenbaar en wat niet?
 - De koning, de koningin en de tovenaars van de Vroentjes: vind je hen een goede koning en koningin en een goede tovenaars?
- Wie was jouw favoriete personage?

Blauw- en groentinten

Bekijk de illustraties zelf.

- Hielpen de illustraties jou om het verhaal te hervertellen?
- Vind je dat de illustraties ook zonder de tekst een verhaal vertellen? Of heb je de tekst ook nodig? Kan de tekst dan misschien zonder de illustraties?
- Zag jij in de illustraties dingen die in de tekst niet stonden?
- Welke kleuren vallen je vooral op? Of: over welke kleuren gaat dit boek in de eerste plaats? (blauw en groen)
- Waar vind je deze kleuren terug in het verhaal? (de Vroentjes hebben groene ogen, haren en kleding. De Dauwsels zijn blauw, net als de steen waarmee Mirte en haar broers kleiner worden)

Bespreek met de juryleden de verschillende tinten groen en blauw die jullie zien.

- Ken je namen voor deze verschillende tinten? (bv. lichtgroen en donkergroen, maar ook grasgroen, olijfgroen, kakigroen...)
- Herinner je je nog welke tinten groen en blauw belangrijk waren voor het verhaal? (de lichtgevendende steentjes van de Vroentjes zijn "geelgroen" en de Dauwsels veranderen, wanneer ze in aanraking komen met de toverdrank van "donkerblauw" naar "hemelsblauw")

Materiaal

- stenen
- verf: blauw en groen, maar ook zo veel mogelijk andere kleuren
- penselen en ander schildermateriaal

Laat de juryleden zelf een tint groen en/of blauw mengen die ze mooi vinden. Vertrek steeds van een hoeveelheid groene of blauwe verf en meng daar een paar druppels van één andere kleur onder. Wie tevreden is over de gemaakte kleur, mag er een steen mee schilderen: een persoonlijke verkleinsteen, net als de blauwe steen in het verhaal (je kan deze eventueel nadien gebruiken in de verfilmingsopdracht).

Thema: Zo klein worden als een kabouter

Kinderen die kleiner worden en in een put in de grond vallen, doet dat de juryleden ergens aan denken? Al in 1865 verscheen een verhaal waarin dit gebeurde: *Alice in Wonderland*, van Lewis Carroll. Bekijk samen enkele fragmenten uit de Disney-film uit 1951 (https://www.youtube.com/watch?v=VMst1xh1Hgg&list=PL5xDaGVqF_IzQD1RxZtX0fYNIHCX1T-C8&index=7 filmpjes 4 tem 6) of lees de overeenkomstige passage voor uit het oorspronkelijke boek.

- Wat zijn de overeenkomsten tussen wat Mirte en Alice overkomt? (ze vallen beiden in een put/hol, ze worden onverwacht veel kleiner, ze ontmoeten daar fantasievolle wezens)
- Wat zijn de verschillen tussen beide verhalen? (gewone put-lange tunnel met absurde voorwerpen, kabouterfolkje-konijn, blauwe steen-drankje)

Er zijn nog meer voorbeelden van verhalen waarin kinderen kleiner worden en dicht bij de grond een heel nieuwe wereld ontdekken:

- De film *Epic* uit 2013: https://www.youtube.com/watch?v=_KqNCnd8AN4
- *Arthur en de Minimoys*, een boek van Luc Besson uit 2002, dat verfilmd werd in 2006: <https://www.youtube.com/watch?v=xlzKgO3C6Z8>
- *Wiplala*, een boek van Annie M.G. Schmidt uit 1957, dat verfilmd werd in 2014: <https://www.youtube.com/watch?v=pyd1MhmfFpc>

Mensen die plotseling zo klein worden als een kabouter, het is een thema dat in verschillende verhalen terugkomt.

- Stel je voor dat jij ineens heel klein zou worden. Wat zou er allemaal veranderen? (je moet ver lopen om een korte afstand af te leggen, gewone voorwerpen worden hindernissen, je moet opletten om niet verpletterd te worden, etc.)
- Waarom zou dit een interessant thema zijn voor schrijvers? (je kan er een spannend verhaal over schrijven, want de wereld wordt ineens een pak gevaarlijker, je kan een hele fantasiewereld met kleine wezens uitvinden...)
- Spreekt dit thema jou als lezer aan?

Moedig de juryleden aan om hun eigen kleiner-worden verhaal te verzinnen en op te schrijven of te tekenen. Je kan het blad in bijlage gebruiken om dit te begeleiden. Op de voorkant staan enkele richtvragen die ze eerst beantwoorden om richting te geven aan hun verhaal, daarna kunnen ze op de achterkant vrij schrijven of tekenen.

Verfilmen

We zagen dat gelijkaardige verhalen in het verleden vaak verfilmd werden.

- Zou je van dit boek ook een film kunnen maken?

We oefenen even met de scène waarin Mirte en haar broers voor de eerste keer kleiner worden.

Materiaal

- blauwe steen (eventueel meerdere)

Laat de juryleden zien dat je een blauwe steen meebracht. Laat hen één voor één de steen aanraken. Wanneer ze dat doen, beelden ze zich in dat ze plots kleiner worden.

- Hoe beeld je met je lichaam uit dat je plots kleiner wordt?
- Hoe voel je je? Hoe ga je die emotie uitbeelden?

Lees p.18-19 voor, dit is het stukje waarin Mirte, Jonas en Kobe de steen aanraken en kleiner worden.

Verdeel de juryleden in groepjes van drie. Laat hen de rollen verdelen en het stukje even inoefenen. Behalve de blauwe steen gebruiken ze geen attributen of decor. Na het oefenen tonen de groepjes hun scène aan elkaar. Zijn er gelijkenissen tussen de verschillende groepjes en de manier waarop ze de scène verbeelden? Zijn er verschillen?

Wanneer de juryleden enthousiast zijn, kan je samen het volgende hoofdstuk bekijken en hen laten verder spelen. Of gebruik de stukken die ze tijdens het lezen zelf tegenkwamen.

Voorlezen

Bespreek met de juryleden de vorm van het boek, het is immers bedoeld als samenleesboek.

- Hoe heb jij het boek gelezen? Samen of met iemand anders?

- Als je alles zelf gelezen hebt: wat vond je ervan dat de tekst in twee verschillende lettertypes geschreven was?
- Lees jij meestal zelf? Of is er iemand die nog (vaak) aan jou voorleest?
- Hou je ervan om voorgelezen te worden?
- Wat is voor jou het verschil tussen zelf lezen en voorlezen?
- Lees jij soms zelf aan iemand voor?

Lees samen een stukje voor. Suggestie: p.113-114 (t.e.m. “Het leger trekt verder op”) bevat veel vetgedrukte tekst, is spannend, en leent zich tot een vervolgggesprek over strijden/geweld (zie hieronder).

Bespreek eerst met de juryleden waarop je kan letten bij het voorlezen: snelheid, pauzes, intonatie, inleving, oogcontact... Let op: voorlezen is geen toneelspelen! Je kan ook samen naar de voorleestips van Jacques Vriens kijken: <https://www.youtube.com/watch?v=1n57wD1kXJQ> (vanaf 1:04 als jij zelf het stukje tekst kiest).

Verdeel de tekst in stukjes en wijs elk jurylid een stukje tekst toe. Laat de juryleden hun stukje eerst even inoefenen. Daarna ga je in de juiste volgorde in een kring zitten, en lees je elkaar samen de hele tekst voor.

Bespreek na:

- Geef een ander een compliment: benoem wat een ander heel goed deed bij het voorlezen.
- Wat vond je zelf eventueel moeilijk?

Strijden met/zonder geweld

De Vroentjes zijn in strijd met de Dauwsels. Het komt uiteindelijk tot een gevecht tussen beide volkjes, waarbij Mirte, Jonas en Kobe meevechten aan de kant van de Vroentjes.

- Bespreek de voorbereidingen van de kinderen voor het gevecht (de putten, waterpistolen, schuilplaatsen...). In welke mate houden ze er rekening mee dat de Dauwsels gewond kunnen raken? Willen ze de Dauwsels pijn doen of net niet?
- Vond je het een gewelddadige strijd? Waarom wel/niet?
- Hoe zou jij het aangepakt hebben? Vind je het logisch dat er sowieso gevochten werd, of zou jij geprobeerd hebben een gevecht te vermijden?
- Uiteindelijk blijkt dat de toverdrank een positief effect heeft op het karakter van de Dauwsels en raakt de strijd zo opgelost op een manier die verder geweld voorkomt. Dit was een redelijk onverwacht effect... Stel je eens voor dat dit niet het geval was geweest? Was er een andere, geweldloze oplossing mogelijk geweest?

Voor de laatste vraag kan je de juryleden in groepjes verdelen en elk groepje een alternatieve oplossing laten bedenken. Vergelijk en bespreek nadien de verschillende oplossingen.

Waardering

Door het naspelen van een scène en/of door voor te lezen leefden de juryleden zich in in het verhaal. Natuurlijk proberen auteur en illustrator ervoor te zorgen dat je je als lezer zo goed mogelijk kan inleven in het boek.

- Zijn ze hierin geslaagd? Kon jij je inleven in het verhaal?
- Wat hielp jou het meest om je in te leven: de tekst of de illustraties?
- Waren er tijdens het lezen momenten waarbij je echt de spanning voelde of waarbij je hardop moest lachen om iets? Wanneer was dat? Wat zorgde ervoor dat je zo meegesleept werd?
- Zou jij naar de film gaan kijken als dit boek verfilmd werd?
- Zou jij dit boek aanraden aan iemand anders? Wat zou je aan die persoon vertellen?
- In november verschijnt een tweede boek over de Vroentjes: *De kracht van de blauwe steen*. Dit gaat over het menskind Maarten, dat in het eerste boek al genoemd wordt, en de jonge Vroentjes Arvin, Kella en Pepijn. Zou je dit boek ook willen lezen?

4 VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Kom binnen!: theaterlezen over thuis / Ineke Kraijo, Marlies Verhelst en Marja Meijer (ill.) (Gottmer, 2023) – Voorlezen
<https://www.boekenzoeker.be/kom-binnen-theaterlezen-over-thuis>
- Wiplala / Annie M.G. Schmidt en Philip Hopman (ill.) (Querido, 2015) – Kleiner worden
<https://www.boekenzoeker.be/wiplala>
- Alice in Wonderland / Lewis Carroll en Floor Rieder (ill.) (Gottmer, 2014) – Kleiner worden
<https://www.boekenzoeker.be/de-avonturen-van-alice-wonderland-de-avonturen-van-alice-spiegelland>
- De Gorgels / Jochem Myjer en Rick de Haas (ill.) (Leopold, 2015) – Kleine wezentjes
<https://www.boekenzoeker.be/de-gorgels>

Andere boeken van Isabelle Gielen vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Isabelle%20Gielen>.

Andere boeken van Marijn van der Wateren vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Marijn%20van%20der%20Wateren>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de makers':

- <https://www.isabellegielen.com/over-mij/>
- <https://www.marijnvwateren.nl/marijn/>

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Lezen – Vlot en vloeiend lezen -1.1.3: De leerlingen kunnen teksten accuraat, met gepast tempo en met intonatie lezen.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur - 1.5.1: De leerlingen kennen personage, hoofdpersonage, thema.
- Muzische vorming – Beeld – Bouwstenen – 6.3.4: De leerlingen kunnen kleurnuance en contrast aanbrengen met behulp van primaire en secundaire kleuren.
Muzische vorming – Drama – Bouwstenen – 6.4.2: De leerlingen kunnen zich inleven in een personage en de rol vasthouden.
- Attitudes – Leerondersteunende vaardigheden – Veiligheid – 9.3.1: De leerlingen kunnen onenigheid oplossen zonder fysiek geweld.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Lotte Oers, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

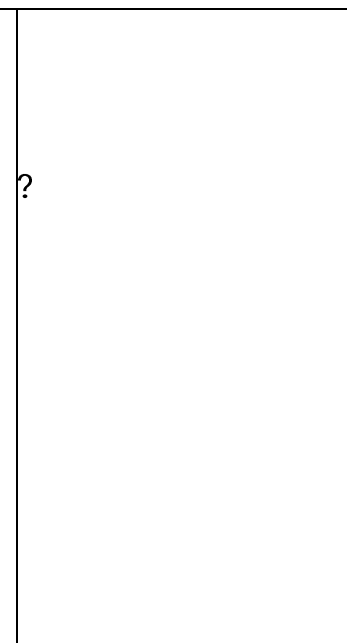
David de kabouter

De Gorgels

De Minimoy

De Vroentjes

BIJLAGE 2

HET KLEINER-WORDEN VERHAAL

VAN

Dit moet ik doen om kleiner te worden:

.....

.....

Zo klein word ik:

.....

.....

Hier speelt mijn verhaal zich af:

.....

.....

Deze wezens ontmoet ik:

.....

.....

.....

Dit moet ik doen om weer groter te worden:

.....

.....

Ik schrijf of teken mijn verhaal:

BIJLAGE 3

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Wie is jouw favoriete personage?
- Welke kleuren vallen je vooral op in dit verhaal?
- Is er een stukje uit het verhaal waar je een film van zou kunnen maken?

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Wie is jouw favoriete personage?
- Welke kleuren vallen je vooral op in dit verhaal?
- Is er een stukje uit het verhaal waar je een film van zou kunnen maken?

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Wie is jouw favoriete personage?
- Welke kleuren vallen je vooral op in dit verhaal?
- Is er een stukje uit het verhaal waar je een film van zou kunnen maken?

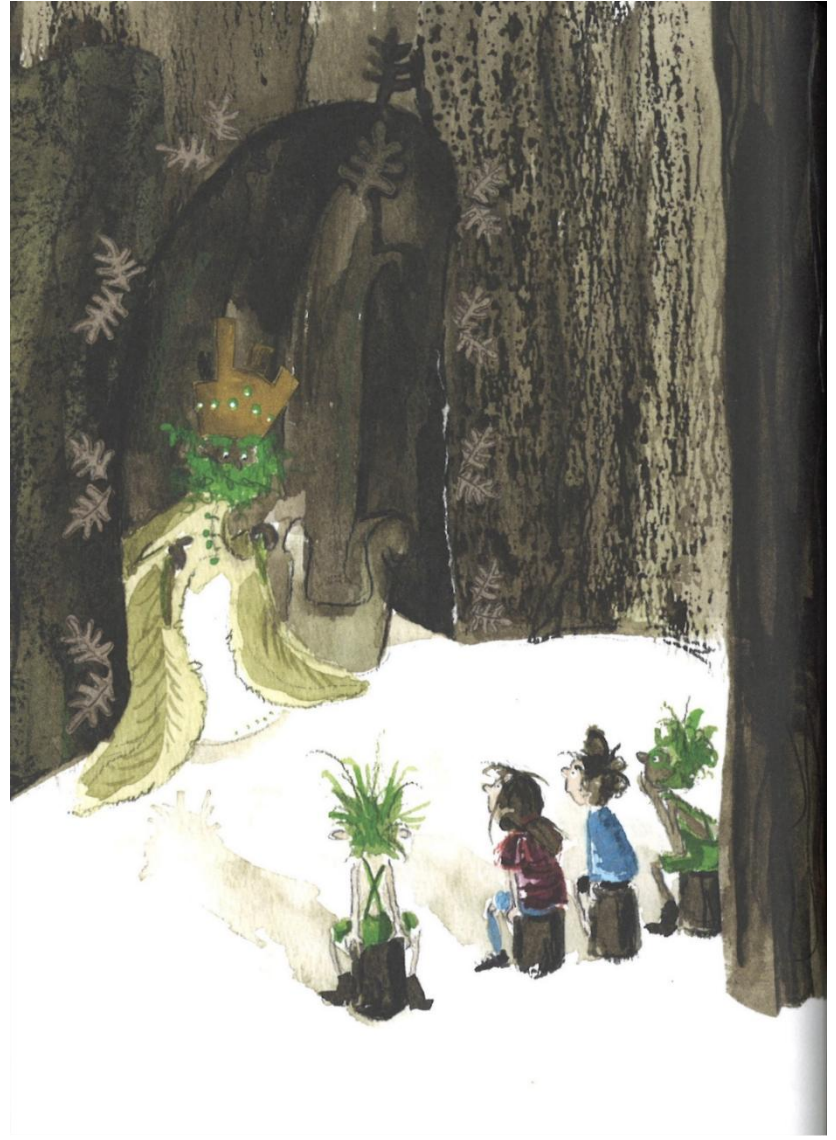

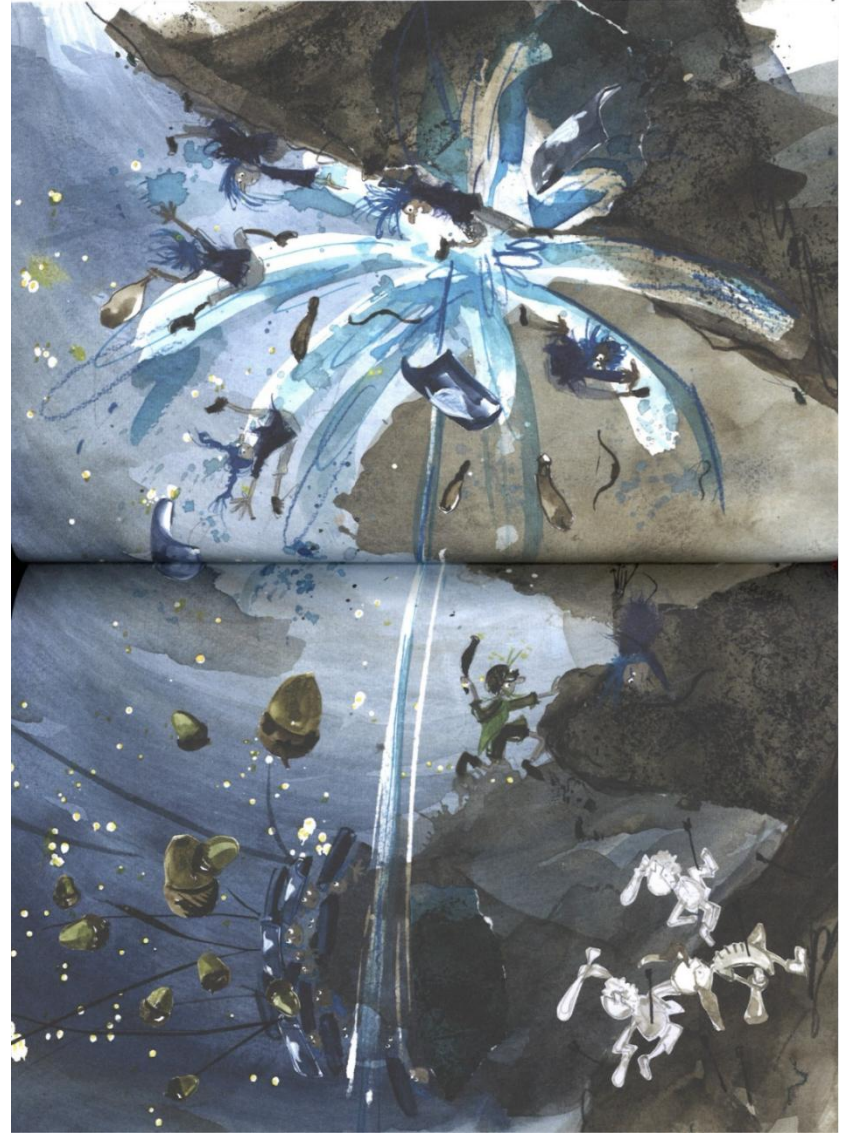
VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Wie is jouw favoriete personage??
- Welke kleuren vallen je vooral op in dit verhaal?
- Is er een stukje uit het verhaal waar je een film van zou kunnen maken?

BIJLAGE 4

Inspiratiefiche

door Lotte Oers

Een thuis voor Muis

Auteur: Kolet Janssen

Illustrator: Stien Van Kerckhoven

Uitgever: De Eenhoorn

Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Kolet Janssen kan niet kiezen of ze voor kinderen of volwassenen wil schrijven. Dus doet ze het maar allebei. Haar eerste boek was een jeugdboek en verscheen in 1988. Ze studeerde godsdienstwetenschappen en filosofie, gaf meer dan vijftientig jaar godsdienstles op de middelbare school en is sinds 2006 fulltime schrijfster. Wanneer ze voor kinderen schrijft, richt ze zich vooral tot de leeftijd van 10 tot 15 jaar. Zelf houdt ze het meest van boeken met een goede mengeling van spanning, humor, gevoelens en gedachten van personages. Zo probeert ze dan ook haar eigen boeken te schrijven. Ze heeft zes volwassen kinderen, waarvan drie pleegkinderen, en een paar kleinkinderen.

Stien Van Kerckhoven is van opleiding orthopedagoog en werkte voordien als hulpverlener. Sinds 2023 is ze freelance illustrator. Ze maakt warme beelden met een ambachtelijk karakter voor mensen die zich niet zo herkennen in strakke, commercieel ogende ontwerpen. Het is belangrijk voor haar dat ze zich kan vinden in het doel waarvoor haar werk zal dienen. *Een thuis voor Muis* is haar eerste kinderboek.

Korte inhoud

Muis wordt weggehaald uit het huis waar hij met zijn ouders en broertjes woont. Mevrouw Merel zoekt een nieuwe thuis voor hem. Wanneer het niet meteen lukt om een match te vinden, loopt Muis weg om zelf een huis te vinden waar hij mag wonen. Tijdens zijn zoektocht ontmoet hij verschillende dieren die een plekje voor hem willen maken, maar ze verwachten wel dat Muis net is als zij... Telkens voelt Muis dat hij daar niet hoort en vertrekt hij weer. Gelukkig vindt hij uiteindelijk dieren die nog steeds een beetje anders zijn, maar waar hij wel op eigen tempo zijn weg mag zoeken.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Thuis

Kijk samen naar de cover en de titel.

- Wie zie je centraal op de cover? (een muisje) Waar bevindt het muisje zich? (achter een houten deur, in een stad) Wat zou het muisje daar doen?
- Vertelt de titel je nog iets meer over waar het boek over gaat?
- Wat betekent “thuis” precies? Wat is het verschil met een “huis”. Zou de titel net zo goed “Een huis voor Muis” kunnen zijn?
- Wat verwacht je op basis van deze cover van het boek?

Licht en donker

- Waar zie je licht op de cover? Waar is het donker?
- Waar zou jij het liefst zijn in deze afbeelding, op een lichte of donkere plek? Waar precies? (voor de deur, net achter de deur, onder de straatlantaarn, achter één van de verlichte ramen...)

Toon de juryleden dat het boek nog veel grote illustraties bevat. Moedig hen aan om de tijd te nemen om naar de illustraties te kijken en niet te snel verder te bladeren.

2

TIJDENS HET LEZEN

Geef de juryleden volgende vragen mee tijdens het lezen. Je kan ze printen (zie bijlage) en vooraan in het boek steken. Juryleden kunnen op de achterkant eventueel antwoorden of opmerkingen schrijven.

- Zijn de dieren die Muis tegenkomt heel anders of lijken ze op hem? Waaraan merk je dat?
- In dit boek staan veel gedachten over “huis” en “thuis”. Zie je ergens een zin die je mooi vindt? Schrijf hem op zodat je hem niet vergeet.
- Waar zie je licht en donker in de illustraties?

Aanpassen ↔ jezelf zijn

In het boek komen veel verschillende dierpersonages voor.

- Welke dieren herinner je je nog? (Muis, Mevrouw Merel, Gele Vlinder en Blauwe Vlinder, Egel, Kikker, Ekster, Hond, Vleermuisje, Pa Vleermuis)
- Wie is het hoofdpersonage? (Muis) Hoe weet je dat? (we volgen de tocht van Muis op zoek naar een thuis)
- Zijn de andere personages medestanders of tegenstanders van Muis? Helpen ze Muis of werken ze hem tegen? (ze proberen op hun eigen manier om Muis te helpen, maar ze slagen daar niet allemaal even goed in omdat ze Muis niet allemaal begrijpen)
- Welke personages helpen Muis uiteindelijk het best? (de vleermuizen) Hoe komt dat? (hij mag er zichzelf zijn)
- Waarom is dat bij de andere personages moeilijker? (ze willen dat Muis zich aan hen aanpast)

“Ik kan niet vliegen,” zegt Muis. ‘En ik wil het ook niet. Ik loop liever gewoon op de grond.’ Hij zegt het maar meteen.

Dan is het meteen voor iedereen duidelijk.

‘Dat kan,’ lacht Pa Vleermuis. ‘Jij weet goed wat je wilt, hè?’

Helemaal niet, denkt Muis. Of toch?”

(p.58)

- Wat vind jij? Weet Muis wat hij wil? Kan hij goed duidelijk maken wie hij is en wat belangrijk is voor hem? (bij elk nieuw dier probeert hij zich eerst aan te passen / na een tijdje durft hij telkens wel weer te vertrekken, maar pas bij de vleermuizen durft hij van in het begin voor zichzelf opkomen)
- Vind je dat Muis meer moeite zou moeten doen om zich aan te passen aan de dieren die hem verwelkomen? Of mag hij verwachten dat de dieren zelf meer moeite doen om zich aan te passen?
- Vind je het goed dat Muis bij de vleermuizen onmiddellijk zegt wat hij wel en niet wil? Zou je dat zelf ook doen?
- Bij de vleermuizen lukt het Muis om zich geleidelijk aan veilig te voelen. Welke elementen dragen daartoe bij? (Muis ziet gelijkenissen tussen zichzelf en Vleermuisje, hij wordt niet verplicht om te vliegen, hij wordt wel uitgenodigd om ondersteboven te slapen maar moet niet als het niet comfortabel is voor hem, hij mag verdrietig zijn, hij krijgt tijd om zijn nieuwe huis te leren kennen...)
- Snap je dat Muis zich daarom veilig voelt?
- Is je aanpassen sowieso slecht of kan het ook iets goeds zijn?

Thuis

Muis moet zijn oude huis verlaten. Er worden hints gegeven waarom dat was (“de boze stem van mama en de harde handen van papa”, p.10, dat hij thuis vaak bang was, p.16), maar hier wordt niet uitgebreid op ingegaan. Je kan eerst met de juryleden bespreken om welke redenen mensen moeten verhuizen. Trek dit open naar verschillende

contexten: kinderen van gescheiden ouders die in twee huizen gaan wonen, vluchtelingen die hun land achterlaten...

Materiaal

- bijlage: prints van de verschillende huizen/dieren uit het boek
- bijlage: thuiskaartjes, een verschillende kleur voor de personen en voorwerpen enerzijds en de gevoelens anderzijds
- bijlage: een leeghuis-blad per jurylid

In zijn zoektocht naar een nieuw thuis komt Muis in de huizen van verschillende dieren terecht: Gele en Blauwe Vlinder, Egel, Kikker, Ekster, Hond, Vleermuisje en Pa Vleermuis. Print van elk huis een afbeelding uit (zie bijlage) en leg ze open. Spreid ook de thuiskaartjes uit. Eerst de kaartjes met voorwerpen en vervolgens de kaartjes met gevoelens. Voorzie ook lege kaartjes waarop de juryleden zelf woorden kunnen aanvullen.

- In de verschillende huizen waar Muis verblijft, zijn verschillende elementen wel of niet (nadrukkelijk) aanwezig. Kijk naar de personen- en voorwerpenkaartjes. Welke kaartjes kan je aan welk huis linken? Verdeel de kaartjes die je kan linken over de afbeeldingen uit het boek.
- Wie of wat is voor jou belangrijk in een huis? Wie of wat heb jij nodig om je ergens thuis te voelen? Je kan kiezen uit de kaartjes die je al kon linken en uit de kaartjes die overbleven.
- Elk van de huizen waarin Muis verblijft, roept bepaalde gevoelens op. Kijk naar de gevoelenskaartjes. Welke kaartjes kan jij aan welk huis linken? Verdeel ze over de afbeeldingen.
- Hoe moet een huis voor jou voelen om een thuis te kunnen worden?
- “‘Elk huis is beter dan geen huis,’ zegt hij hardop. Maar hij geloof het zelf niet echt.” (p.33) Wat denk jij?
- Heb jij dezelfde of andere dingen nodig dan Muis om je thuis te voelen? En hoe zit het met jullie, juryleden, onderling? Hebben jullie dezelfde of andere dingen nodig?

Geef aan elk juryblad een leeghuis-blad (zie bijlage).

- Vul het huis in met dingen die jij nodig hebt om je er thuis te voelen. Binnenin het huis kan je voorwerpen, dieren, mensen ... tekenen of beschrijven. Buiten het huis schrijf je hoe een thuis moet voelen voor jou.

Bovenstaande opdrachten gaan over de ruime betekenis van een thuis vinden. Wil je met de juryleden dieper ingaan op het thema pleegzorg, waarover het boek specifiek gaat, kan je hiervoor inspiratie vinden in de uitgebreide lespakketten die aangeboden worden door Pleegzorg Vlaanderen: <https://www.pleegzorg.be/artikels/lespakket-voor-lager-onderwijs>.

Illustraties: lichtbronnen

Bekijk samen enkele illustraties (eventueel die van de thuis-opdracht) en bespreek de stijl.

- Wat voor soort illustraties zijn het? (paginagrote schilderijen, gemaakt met acrylverf)
- Hoe zijn de figuren afgebeeld? (eerder realistisch, met veel details)
- Wat kan je vertellen over de kleuren? (Zachte kleuren, contrast tussen lichte en donkere kleuren)

- Vind je dat de stijl past bij de tekst? Waarom wel/niet?
- Geven de afbeeldingen precies weer wat er in de tekst staat? Of vind je er ook extra verhaalelementen in? (bv. in de tekst staat enkel dat Muis een knuffel heeft, op de illustraties zie je dat de knuffel een poes is)

Bekijk nog eens specifiek volgende illustraties: p.6-7, p.9, p.11, p.40-41, p.42-43, p.49, p.51, p.54-55, p.59.

We zagen eerder al dat de illustrator graag gebruik maakt van het contrast tussen lichte en donkere kleuren. Op deze specifieke illustraties verlicht de illustrator het tafereel vanuit een duidelijk aanwezige lichtbron. Ga samen op zoek naar de verschillende lichtbronnen: verlichte ramen, lampjes, de maan, daglicht dat een donkere ruimte binnen schijnt...

- Welk effect heeft de lichtbron op het tafereel?
- Hoe ver reikt het licht?
- Zie je schaduwen?
- Welke sfeer wordt er gecreëerd?

Materiaal

- teken-/schildermateriaal naar keuze
- een speelgoedhuis(je)
- een zaklamp (eventueel verschillende soorten)

Verduister de ruimte waar je bent zo goed mogelijk en zet het speelgoedhuis in het midden. Verken nu samen wat er gebeurt als je met verschillende soorten lampen op en in het huis schijnt. Gebruik bijvoorbeeld een grote lamp alsof het de zon is die op het huis schijnt, zet een klein lampje in één van de kamers, verlicht alle ramen van binnenuit... Bespreek hoe het uitzicht van het huis verandert door de verschillende soorten verlichting.

Nadien kan je vragen aan de juryleden om het huis een aantal keren te tekenen of schilderen, telkens met een andere lichtbron.

Einde en waardering

- Hoe voelde jij je tijdens het lezen van dit boek? (je kan de juryleden eventueel een smiley laten tekenen)
- Vind jij dat dit boek goed afloopt? Waarom wel/niet?
- Hoe voelde jij je na het lezen van het boek?
- Vind jij het goed dat dit boek je dit gevoel bezorgde? (sommige kinderen ervaren het als iets positiefs wanneer een boek hen emotioneel raakte, anderen net niet)
- Denk je dat het de bedoeling van de auteur was om je dit gevoel te bezorgen?
- Zou je nog meer van dit soort boeken willen lezen, prentenboeken die je willen raken en laten meeleven met een personage dat het moeilijk heeft? Of lees je dit soort boeken niet zo graag? Waarom?

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Roversjong / Jef Aerts en Martijn van der Linden (ill.) (Querido, 2024) – Pleegkind, dieren
<https://www.boekenzoeker.be/roversjong>
- Mijn moeder is een gorilla (en wat dan nog) / Frida Nilsson en Martijn van der Linden (ill.) (Querido, 2020) – Adoptie, thuis
<https://www.boekenzoeker.be/mijn-moeder-een-gorilla-en-wat-dan-nog>
- Misjka / Edward van de Vendel en Annet Schaap (ill.) (Querido, 2022) – Thuis
<https://www.boekenzoeker.be/mijn-moeder-een-gorilla-en-wat-dan-nog>
- Lichtjes uit de ruimte / David Litchfield (De Vier Windstreken, 2020) – Licht en donker
<https://www.boekenzoeker.be/lichtjes-uit-de-ruimte>

Andere boeken van Kolet Janssen vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Kolet%20Janssen>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de makers':

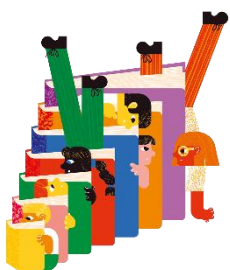
- <https://www.koletjanssen.be/wie-ben-ik/>
- <https://stienvankerckhoven.be/over-stien/>

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Lezen – Tekstbegrip – 1.1.5: De leerlingen kunnen expliciet vermelde informatie in teksten weergeven.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.7: De leerlingen kunnen verbanden leggen tussen elementen uit de tekst en emoties en gedachten tijdens het lezen van de tekst.
- Muzische vorming – Beeld – Bouwstenen – 6.3.5: De leerlingen kunnen soorten licht, lichtrichting en schaduw benoemen en aanduiden.
- Attitudes – Persoonsvormende en socialiserende vaardigheden – 9.1.14: De leerlingen weten dat het belangrijk is om de eigen grenzen aan te geven en te bewaken en om de grenzen van anderen te respecteren.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Lotte Oers, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Vragen tijdens het lezen

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Zijn de dieren die Muis tegenkomt heel anders of lijken ze op hem? Waaraan merk je dat?
- In dit boek staan veel gedachten over “huis” en “thuis”. Zie je ergens een zin die je mooi vindt? Schrijf hem op zodat je hem niet vergeet.
- Waar zie je licht en donker in de illustraties?

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Zijn de dieren die Muis tegenkomt heel anders of lijken ze op hem? Waaraan merk je dat?
- In dit boek staan veel gedachten over “huis” en “thuis”. Zie je ergens een zin die je mooi vindt? Schrijf hem op zodat je hem niet vergeet.
- Waar zie je licht en donker in de illustraties?

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Zijn de dieren die Muis tegenkomt heel anders of lijken ze op hem? Waaraan merk je dat?
- In dit boek staan veel gedachten over “huis” en “thuis”. Zie je ergens een zin die je mooi vindt? Schrijf hem op zodat je hem niet vergeet.
- Waar zie je licht en donker in de illustraties?

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

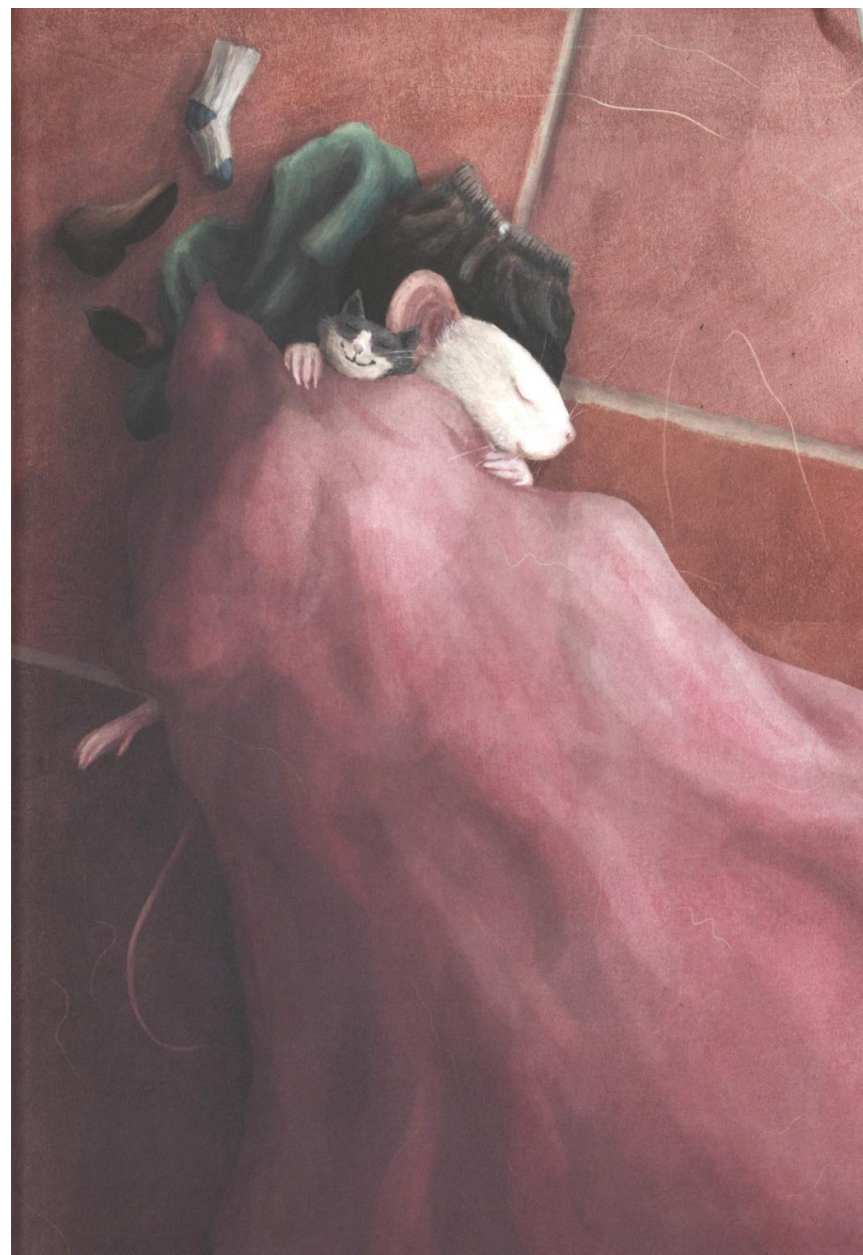
- Zijn de dieren die Muis tegenkomt heel anders of lijken ze op hem? Waaraan merk je dat?
- In dit boek staan veel gedachten over “huis” en “thuis”. Zie je ergens een zin die je mooi vindt? Schrijf hem op zodat je hem niet vergeet.
- Waar zie je licht en donker in de illustraties?

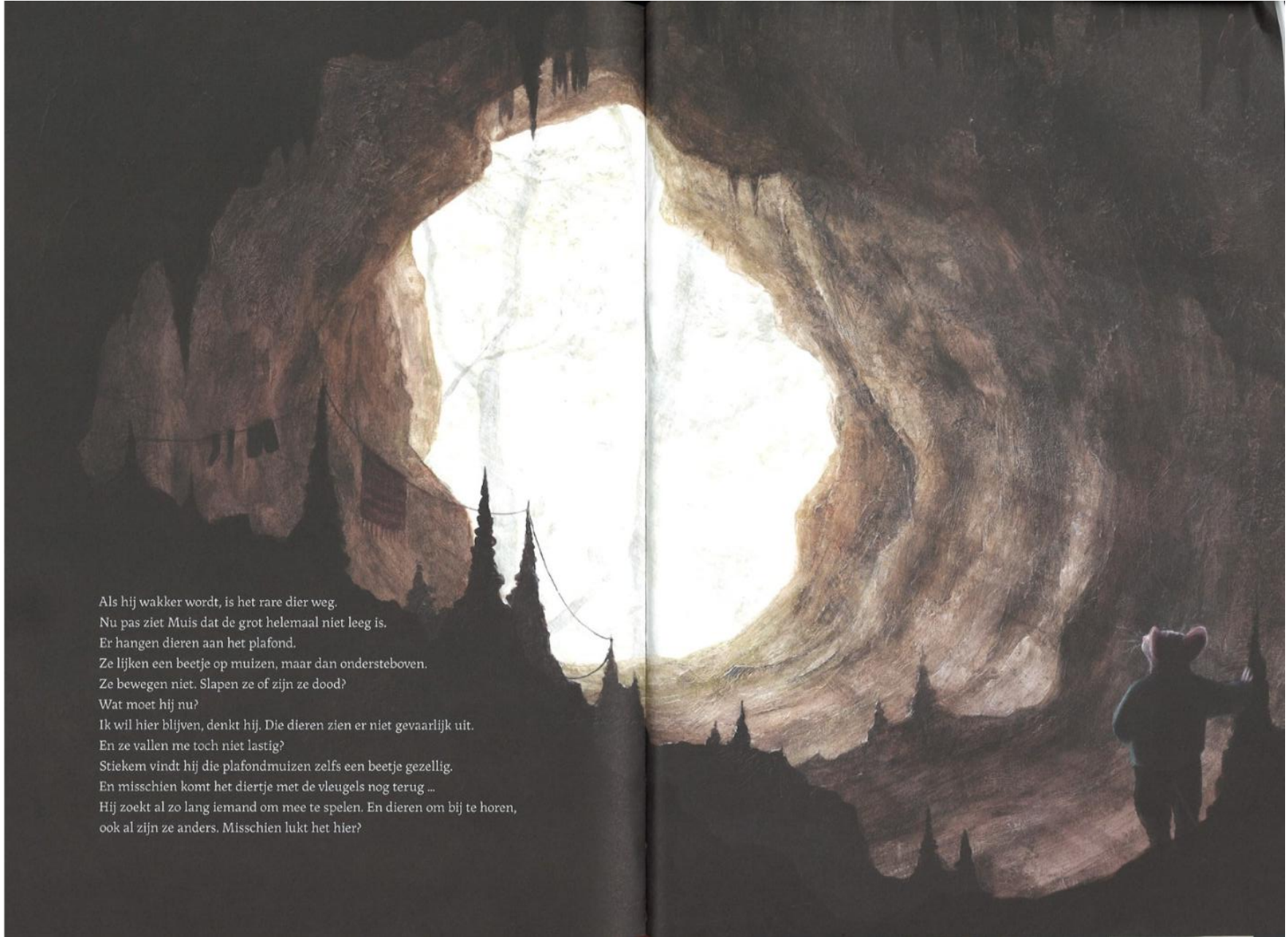
BIJLAGE 2

Huis- afbeeldingen

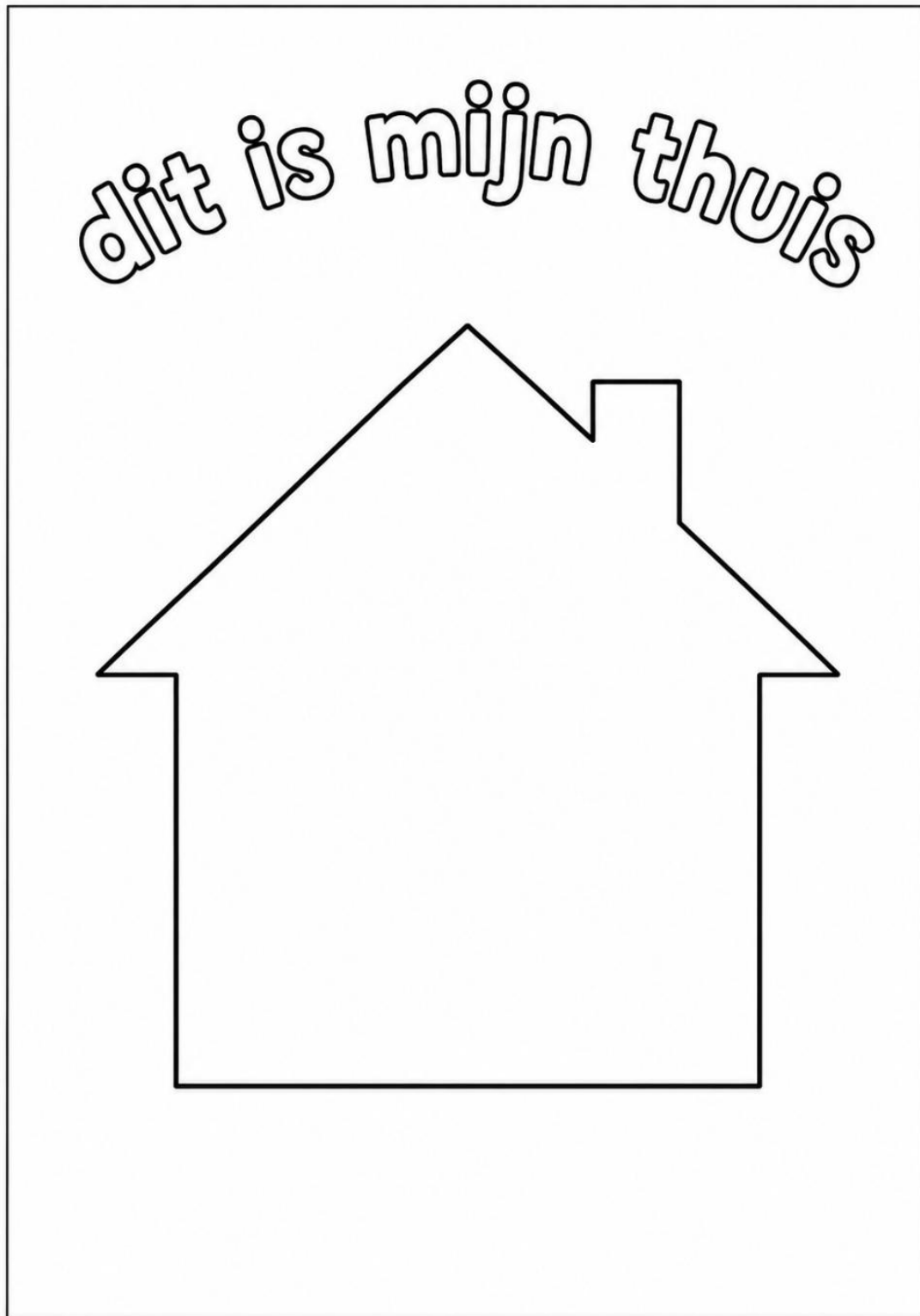

Als hij wakker wordt, is het rare dier weg.
Nu pas ziet Muis dat de grot helemaal niet leeg is.
Er hangen dieren aan het plafond.
Ze lijken een beetje op muizen, maar dan ondersteboven.
Ze bewegen niet. Slapen ze of zijn ze dood?
Wat moet hij nu?
Ik wil hier blijven, denkt hij. Die dieren zien er niet gevaarlijk uit.
En ze vallen me toch niet lastig?
Stiekem vindt hij die plafondmuizen zelfs een beetje gezellig.
En misschien komt het diertje met de vleugels nog terug ...
Hij zoekt al zo lang iemand om mee te spelen. En dieren om bij te horen,
ook al zijn ze anders. Misschien lukt het hier?

BIJLAGE 3

Leeg huis

BIJLAGE 4

Thuiskaartjes

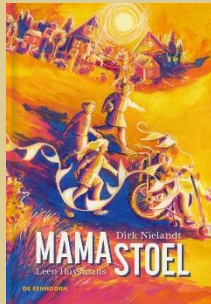
bed	tafel	stoel
knuffel	gordijnen	kast
boeken	huisdier	foto's
bloemen	televisie	lekker eten
zwembad	speelgoed	deken
volwassene	broer / zus	vriend
mooie kleren	lampen	bad / douche

warm	koud	groot
klein	rommelig	netjes
veilig	eenvoudig	luxueus
stil	druk	streng
zacht	leeg	eenzaam
geborgen	speels	verdrietig
vrolijk	bang	gevaarlijk

Inspiratiefiche

door Lotte Oers

Mama Stoel

Auteur: Dirk Nielandt

Illustrator: Leen Huysmans

Uitgever: De Eenhoorn

Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Dirk Nielandt (°1964) vindt schrijven het allerleukste wat er is. Naar eigen zeggen was hij voor geen enkel ander beroep geschikt. Hij schrijft het liefst verhalen met humor en/of spanning. Boeken schrijft hij enkel voor kinderen, maar hij is ook scenarist voor diverse televisiereeksen, zowel voor kinderen (Schuif Af, Sesamstraat, Het Klokhuys, Uki...) als volwassenen (Witse, Aspe, Familie...). Over zijn personage Ridder Muis werd een animatieserie gemaakt die ook in Duitsland, Noorwegen, Ierland en Australië uitgezonden werd. Eerder won hij al twee keer de Leesjury, in 2010 met *Dievenschool op vrije voeten* en in 2013 met *Fred en de wolk*. Hij heeft zelf de ziekte MS, waarover hij het boek *Mama Stoel* schreef.

Leen Huysmans haalde zowel een diploma sociaal-cultureel werk als grafische vormgeving & illustratie. Ze werkt als illustrator, waarbij ze zowel in opdracht werkt als haar eigen ideeën uitwerkt. *Mama Stoel* is het derde boek dat ze illustreerde. Ze creëert levendige, kleurrijke en contrastrijke illustraties waarin ze bewust slordigheid inzet om emoties te versterken. Ze laat zich inspireren door het alledaagse leven, de natuur, oude foto's en jeugdherinneringen. Ze werkt met kleurpotlood, gouache, acrylstiften, een bonte mix van oude penselen en allerlei andere materialen. Een illustratie vertelt voor haar een eigen verhaal binnen het verhaal.

Korte inhoud

Fleur woont met haar beste vrienden Eli en Zita in dezelfde straat. Op haar verjaardag wacht ze vol ongeduld tot hun buurvrouw haar traditiegetrouw komt halen voor een ritje op haar rolstoel. Alleen komt Mama Stoel niet opdagen. Ze lijkt van de aardbodem verdwenen. En dan blijkt er ook nog een vreemde man in haar huis rond te lopen. Fleur en haar vrienden verwittigen de politie, maar die neemt hen niet serieus. Ze besluiten dan maar om zelf op onderzoek uit te gaan en daarbij overtreden ze meer dan één regel.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Titel

De titel bestaat uit twee woorden: “mama” en “stoel”.

- “Mama”: naar wie zou dat verwijzen? Gebruik jij “mama” wel eens voor andere mensen dan je eigen moeder?
- “Stoel”: over welke stoel zou het hier gaan? (de cover geeft het al weg)
- Wat weet jij over rolstoelen? Heb je al eens in een rolstoel gezeten?

Cover

Bekijk samen de cover in zijn geheel.

- Welke elementen zie je op de cover? (3 kinderen, iemand in een rolstoel, vlagjes, huizen en bomen, zon...)
- Kan je hieruit al iets afleiden over het verhaal? Waarover denk je dat het verhaal zal gaan? Waar zou het verhaal zich afspelen?
- Valt je iets op aan de illustratiestijl? (zie bespreking onder ‘na het lezen’, maar laat de kinderen hier vrij opsommen wat ze zien zonder er al dieper op in te gaan)

Personages

Als je tijd hebt, kan je samen al eens de introductie van de hoofdpersonages lezen (p.2-5).

- Wat is je eerste indruk? Spreken de personages je aan? Wat voor soort verhaal verwacht je te lezen?

2

TIJDENS HET LEZEN

Geef de juryleden volgende vragen mee tijdens het lezen. Je kan ze printen (zie bijlage) en vooraan in het boek steken. Juryleden kunnen op de achterkant eventueel antwoorden of opmerkingen schrijven.

- Door de ogen van welk personage lezen we dit verhaal? Zijn er ook passages waarin we even niet door de ogen van dit personage kijken?
- Bekijk tijdens het lezen ook goed de illustraties. Stel je voor dat de illustrator een fotograaf was. Waar stond de fotograaf die dit beeld maakte?
- Zijn er woorden die bij je opkomen tijdens het lezen van dit boek, woorden die iets vertellen over wat je vond van dit boek?

3

NA HET LEZEN

Standpunt/perspectief

Bespreek de personages, eventueel vertrekkend vanuit de voorstelling van de personages op p.2-5.

- Wie zijn de belangrijkste personages? (Fleur, Eli, Zita, Pap en Pappie, Mama Stoel)
- In het begin van het boek krijgen we een losse voorstelling van deze personages. Vind je dat handig? Of hoeft het eigenlijk niet?
- Welke personages ontmoeten we nog in de loop van het verhaal? (de ouders van Eli en Zita, de neef van Mama Stoel, de politieagenten, de installateurs van de traplift, de controleur op de tram, de verpleger)
- Wie is het hoofdpersonage? (Fleur)

Wanneer een auteur een boek schrijft, kiest hij vaak voor één personage (soms meerdere) vanuit wiens standpunt het verhaal verteld wordt. Dat noemen we het vertelperspectief.

- Vanuit welk perspectief wordt dit verhaal verteld? (vanuit dat van Fleur)
- Hoe weet je dat? (we volgen Fleur bijna de hele tijd, ook als Eli en Zita naar huis gaan, we leren Fleurs gevoelens kennen, bekijken de gebeurtenissen door haar ogen...)

Lees met de juryleden het hoofdstuk "Rotboom", p.25-28.

- Zien we dit hele hoofdstuk vanuit het perspectief van Fleur? Wat gebeurt er wanneer de drone uit Fleurs zicht verdwijnt? Verdwijnt hij dan ook uit het zicht van jou als lezer?
- "[Fleur] ziet niet dat er een boom in de tuin staat" (p.26) Klopt deze zin met het vertelperspectief? (verschillende argumenten mogelijk: *nee, want de auteur beschrijft iets wat Fleur niet ziet* versus *ja, want op het moment dat de drone vastgeraakt, weet Fleur dat er een boom staat*)

- Herinner je je eventueel nog passages waarin we even het perspectief van Fleur verlaten? (p.66: Zita en Eli spreken over Fleurs plan om in te breken, p.83: de installateurs van de traplift spreken over haar)

Bekijk ook de illustratie bij het hoofdstuk.

- Ook illustraties worden gemaakt vanuit een bepaald standpunt of perspectief. Vanuit welk perspectief werd deze illustratie gemaakt? (vanuit de lucht, met de drone expliciet op de voorgrond en het huis op de achtergrond. Dit wordt ook wel “vogelperspectief” genoemd. Als lezer zien we bovendien een beeld dat Fleur en haar vrienden niet kunnen zien)

Bespreek ook het perspectief van enkele andere illustraties. Bv. p.33: we kijken vanuit het politiekantoor naar de balie waar Fleur, Eli en Zita staan; p. 37: we kijken langs Fleur en Zita door de deur naar Eli die achterblijft.

Merk samen op dat de illustraties eigenlijk het omgekeerde doen van de tekst. In de tekst kijken we vanuit Fleur naar de wereld, in de illustraties kijken we vanuit de wereld naar Fleur.

Bespreek ook andere elementen die opvallen bij de illustraties.

- Wat valt op aan de kleuren? (de auteur gebruikt een heel beperkt kleurenpalet: tinten lichtgeel, geel, oranje, roze, donkerblauw)
- Wat valt op aan de tekenstijl? (losse tekenstijl, niet veel details, gebogen lijnen...)
- Over Leen Huysmans wordt het volgende gezegd: “Ze creëert levendige, kleurrijke en contrastrijke illustraties waarin ze bewust slordigheid inzet om emoties te versterken.” Vind je dat dit klopt? Vind je de illustraties inderdaad iets slordigs hebben? Versterken ze de emoties? Spreekt deze tekenstijl je aan?

Materiaal

- tekenpotloden in verschillende geel en oranje tinten + 1 tint (fel)roze en donkerblauw
- prints van drone-tekening (zie bijlage)

De juryleden mogen hun eigen tekening maken vanuit het perspectief van een drone. Je kan hiervoor gebruik maken van de bijlage, waarop de drone zelf al geprint is.

Je bepaalt zelf of je een opdracht meegeeft (vliegt de drone over hun eigen huis, de bibliotheek, de school ...), of de juryleden zelf laat kiezen.

In elk geval gebruiken ze enkel de kleuren van de illustraties uit het boek.

- Wat vond je ervan om vanuit vogelperspectief (of in ons geval drone-perspectief) te tekenen? Is dit moeilijk?
- Wat vond je ervan om met een beperkt aantal kleuren te werken? Schept dit mogelijkheden of maakt dit het net moeilijker?

Diversiteit: beperking

“Waarom heb je ons nooit verteld dat je die ziekte had?” vraagt Fleur.

‘Omdat ik geen medelijden wil. Ook al ben ik op sommige dagen heel moe en zit ik in een rolstoel, toch wil ik er gewoon bij horen. Ik ben niet zielig en wil zo ook niet door de mensen gezien worden. Ik vind het leven heel mooi en probeer van elke dag te genieten.’”

Dit citaat is een mooi uitgangspunt om met de juryleden in gesprek te gaan over mensen die in een rolstoel zitten: het is belangrijk dat iedereen kan deelnemen aan het dagelijks leven en dat is minder evident voor wie in een rolstoel zit, maar het mag niet de bedoeling zijn dat we medelijdend over hen spreken.

- Welke ziekte heeft Mama Stoel? (MS) Kan je iets vertellen over die ziekte? (zie boek p.114-122)
- Wat zijn de gevolgen van deze ziekte voor Mama Stoel? (ze is vaak moe, zit in een rolstoel...)
- Wat is er zoal moeilijker wanneer je in een rolstoel zit? (voorbeeld uit het boek: de trap opgaan, maar denk ook ruimer aan toegankelijkheid van gebouwen, openbaar vervoer...) Welke oplossingen zijn er hiervoor? (voorbeeld uit het boek: een traplift, maar probeer ook ruimer oplossingen te noemen i.v.m. toegankelijkheid, zoals hellende vlakken naar (openbare) gebouwen, brede voetpaden, verhoogde busperrons...)
- Zijn er ook voordelen aan een rolstoel? (bv. Mama Stoel maakt van haar rolstoel een extra traktatie op elk verjaardagsfeestje)

Welke soorten rolstoelen bestaan er zoal? Doe met de juryleden de quiz in bijlage. Gebruik de achtergrondfiche om eventueel wat extra uitleg te geven bij de antwoorden. Bekijk daarna de afbeelding op p.116 en p.119.

- Mama Stoel heeft blijkbaar meer dan één rolstoel. Herken je de types?

Materiaal

- tekenpapier
- potloden

We zagen dat er al veel speciale soorten rolstoelen bestaan. Maar stel: je bent Fleur, je kreeg voor je verjaardag een nieuwe voetbal cadeau en je wil Mama Stoel uitnodigen om mee te voetballen. Wat voor soort rolstoel heeft ze dan nodig? Kan jij een voetbalrolstoel ontwerpen?

Laat de juryleden een ontwerp tekenen voor een voetbalrolstoel. Bekijk de ontwerpen kritisch en stel vragen. Hoe kan de eigenaar de rolstoel vlot besturen? Kan iemand die geen controle over de eigen benen heeft toch de bal vooruit spelen?

Bekijk na afloop samen dit filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=XsT7-9zbzSI> over elektrisch voetbal.

- Wat zijn de kenmerken van deze voetbalrolstoel?
- Vind je dit een goede rolstoel voor voetbal of vond je de ideeën die jullie ontwikkelden beter?

Creatieve verwerking

Recensie schrijven

Bekijk met de juryleden deze recensie van *Mama Stoel*:
<https://pluizer.be/recensies/mama-stoel>.

Wanneer je de juryleden een print van de recensie geeft, kan je hen de verschillende onderdelen laten aanduiden/kleuren.

- Hoe begint de recensie? (met een korte inhoud van het boek / wijs de juryleden erop dat dit altijd zo is bij een recensie). Is dit een andere korte inhoud dan degene die we op de achterflap vinden? (ja!)
- Wat vindt de recensent positief aan dit boek? (avontuurlijk, hedendaagse toetsen, leest vlot...)
- Wat vindt de recensent minder goed aan dit boek? (hier en daar zitten wat gebeurtenissen om het verhaal te rekken, maar het stoort haar niet echt)
- Waar vind je de conclusie? (helemaal de laatste zin, heel kort dus!)
- Ga je akkoord met deze recensent? Waarmee ga je wel akkoord, waarmee niet?

Vraag de juryleden om zelf een recensie te schrijven. Dat mag zeker korter dan het voorbeeld! Een tweetal zinnen per onderdeel is voldoende. Geef nog eens de onderdelen en hun volgorde mee:

- Korte inhoud
- Enkele positieve/negatieve elementen (afhankelijk van je mening over het boek)
- Korte conclusie

Geef eventueel het beoordelingsraster mee als de juryleden inspiratie nodig hebben: <https://www.deleesjury.be/sites/default/files/beoordelingsrasters.pdf>.

Of laat ze de woorden gebruiken die ze tijdens het lezen opgeschreven hebben. Merk op dat de recensent in het voorbeeld niets over de illustraties schreef, maar dat de juryleden dat zeker wel mogen doen!

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Maysa en Musa en de geheimzinnige verdwijning / Zanib Mian en Kyan Cheng (ill.) (Volt, 2024) – Detective, verdwijning
https://bibliotheek.be/catalogus/zanib-mian/maysa-musa-en-de-geheimzinnige-verdwijning/boek/wise_5082103?q=Maysa%20&Musa_en_de_geheimzinnige_verdwijning=
- Skip en de konijnendief / Anna Woltz en Lars Deltrap (ill.) (Querido, 2023) – Detective, verdwijning
<https://www.boekenzoeker.be/skip-en-de-konijnendief>
- Jij mag ook! / Geertje De Ceuleneer en Julie Vangeel (ill.) (Studio Sesam, 2024) – Diversiteit, rolstoel
<https://www.boekenzoeker.be/jij-mag-ook>
- Hoog in de boom begint de zomer / Wouter Klootwijk en Esther Leeuwrik (ill.) (Leopold, 2022) – Rolstoel, creativiteit
<https://www.boekenzoeker.be/hoog-de-boom-begint-de-zomer>

Andere boeken van Dirk Nielandt vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Dirk%20Nielandt>.

Andere boeken van Leen Huysmans vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Leen%20Huysmans>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de makers':

- <https://www.dirknielandt.be/contact>
- <https://www.auteurslezingen.be/dirk-nielandt>
- <https://leen-huysmans-illustratie.carbonmade.com/>
- <https://www.kunstwerkt.be/nl/leen-huysmans?page=1>

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.6: De leerlingen kunnen verwoorden waarom een tekst aanspreekt.
- Wetenschap en techniek – Technologie – Technische systemen beschrijven – 3.7.6: De leerlingen kunnen verwoorden hoe vormgeving en design een rol spelen bij het gebruik van technische systemen.
- Muzische vorming – Beeld – Bouwstenen – 6.3.7: De leerlingen kunnen standpunt en horizon gebruiken.
- Attitudes – Persoonsvormende en socialiserende vaardigheden – 9.1.15: De leerlingen kunnen positieve en negatieve manieren van omgaan met diversiteit herkennen.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Lotte Oers, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Door de ogen van welk personage lezen we dit verhaal? Zijn er ook passages waarin we even niet door de ogen van dit personage kijken?
- Bekijk tijdens het lezen ook goed de illustraties. Stel je voor dat de illustrator een fotograaf was. Waar stond de fotograaf die dit beeld maakte?
- Welke woorden passen bij dit boek, woorden die iets vertellen over wat je vond van dit boek?

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Door de ogen van welk personage lezen we dit verhaal? Zijn er ook passages waarin we even niet door de ogen van dit personage kijken?
- Bekijk tijdens het lezen ook goed de illustraties. Stel je voor dat de illustrator een fotograaf was. Waar stond de fotograaf die dit beeld maakte?
- Welke woorden passen bij dit boek, woorden die iets vertellen over wat je vond van dit boek?

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Door de ogen van welk personage lezen we dit verhaal? Zijn er ook passages waarin we even niet door de ogen van dit personage kijken?
- Bekijk tijdens het lezen ook goed de illustraties. Stel je voor dat de illustrator een fotograaf was. Waar stond de fotograaf die dit beeld maakte?
- Welke woorden passen bij dit boek, woorden die iets vertellen over wat je vond van dit boek?

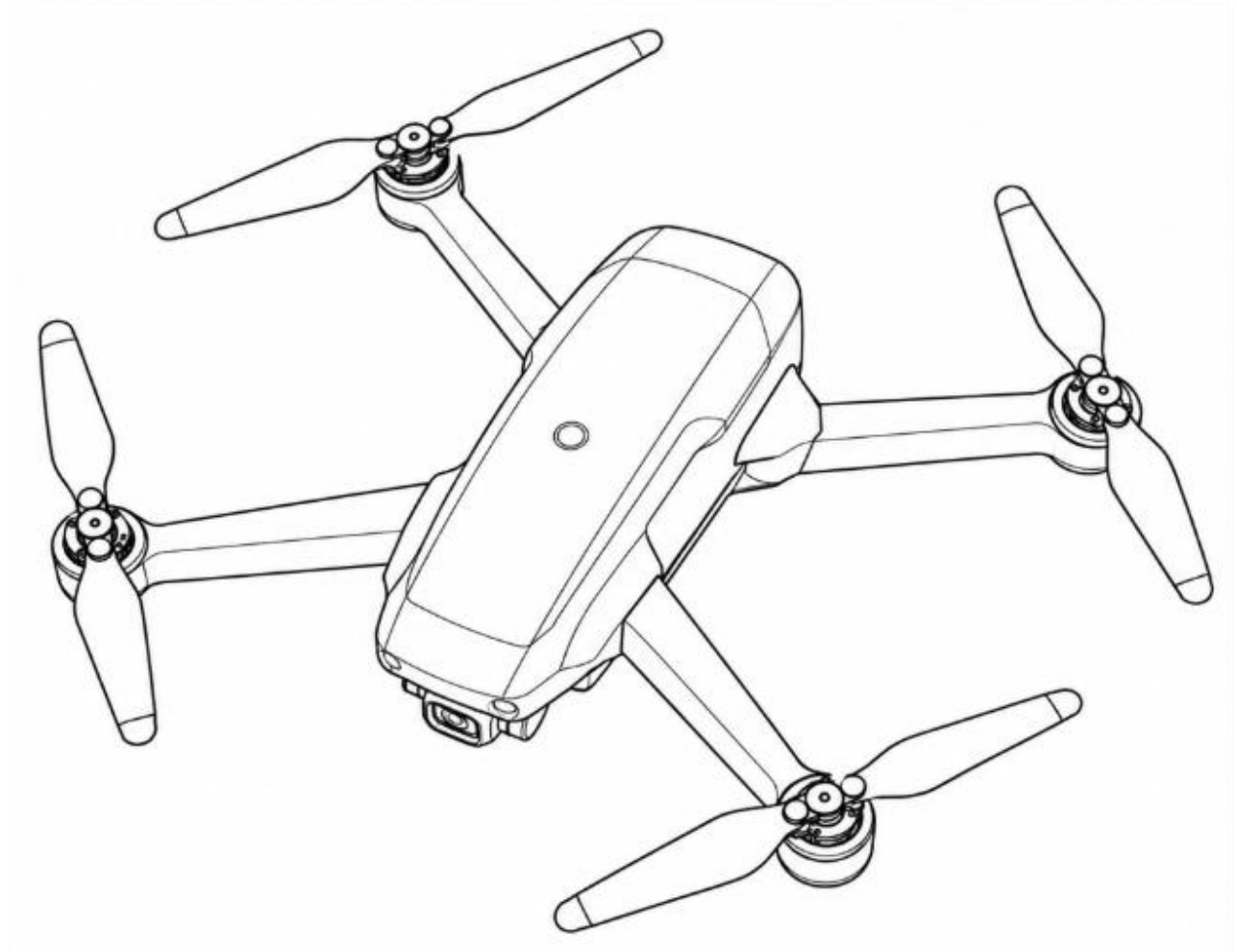

VRAGEN TIJDENS HET LEZEN

- Door de ogen van welk personage lezen we dit verhaal? Zijn er ook passages waarin we even niet door de ogen van dit personage kijken?
- Bekijk tijdens het lezen ook goed de illustraties. Stel je voor dat de illustrator een fotograaf was. Waar stond de fotograaf die dit beeld maakte?
- Welke woorden passen bij dit boek, woorden die iets vertellen over wat je vond van dit boek?

BIJLAGE 2

Droneperspectief

BIJLAGE 3

Rolstoelen: achtergrondfiche voor begeleider

Drie basissoorten

		
Duwrolstoel Een duwrolstoel heeft meestal vier kleine wielen. De rolstoelgebruiker kan dit type rolstoel niet zelf voortbewegen. Deze rolstoel is bedoeld om mensen met ernstige vaak meervoudige handicaps te verplaatsen.	Handbewogen rolstoel Een handbewogen rolstoel is een rolstoel met twee grote wielen. De gebruiker kan zich zelfstandig verplaatsen door met de handen aan de hoepels aan de wielen te draaien. Sommige handbewogen rolstoelen hebben ook handvatten, zodat ze ook geduwd kunnen worden.	Elektrische rolstoel Een elektrische rolstoel wordt voortbewogen door een elektromotor. De rolstoel kan bestuurd worden door middel van een joystick. Op een joystick zijn meerdere variaties mogelijk.

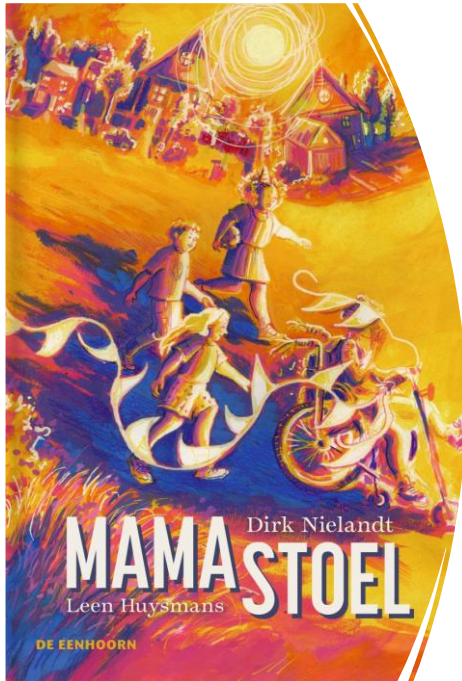
Bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Rolstoel>

Speciale rolstoelen

		
Sportrolstoel	Strandrolstoel	Toilet-doucherolstoel
		
Handbike	Off road rolstoel	

BIJLAGE 4

Rolstoelquiz

Rolstoelquiz

Bij het boek “Mama Stoel” van Dirk Nielandt

Welke van deze hulpmiddelen is een rolstoel?

A

B

C

Met welke rolstoel ga je gemakkelijk onder de douche?

A

B

C

Waar gebruik je deze rolstoel dan?

A

In het bos

B

In het zwembad

C

Op het strand

Welke rolstoel kies je om te tennissen?

A

B

C

Hoe noem je deze rolstoel?

A

Een wheelbike

B

Een handbike

C

Een handwheel

Inspiratiefiche

door Lotte Oers

Oskar en ik

Auteur: Maria Parr
Illustrator: Åshild Irgens
Vertaler: Bernadette Custers
Uitgever: Lannoo
Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Maria Parr (°1981, Noorwegen) was als kind al een enthousiast verhalenverteller. Ze studeerde Noordse talen en literatuur en geeft halftijds les aan een middelbare school. Haar eerste boek *Vaffelhjarte*, naar het Nederlands vertaald als *De wonderlijke lotgevallen van Olle en Lena*, verscheen in 2005. *Oskar en ik* is haar vierde boek dat in vele talen vertaald werd. Haar boeken wonnen wereldwijd belangrijke prijzen, waaronder driemaal de Brage Literatuurprijs in haar thuisland Noorwegen.

Åshild Irgens (°1976, Noorwegen) studeerde in 2005 af aan de Kunstacademie van Oslo. Sindsdien illustreerde ze een groot aantal kinderboeken (waaronder de boeken van Maria Parr), werkte voor enkele tijdschriften en gaf les.

Korte inhoud

Ida en Oskar wonen in een dorpje in Noorwegen waar ze 's winters volop kunnen sleeën en 's zomers in een nabijgelegen riviertje spelen. Doorheen elf losstaande verhalen volgen we een jaar lang hun dagelijks leven samen met familie en vrienden: hun ietwat chaotische ouders, geliefde ooms, en vrienden van school. Zo lezen we op een levendige manier wat er gebeurt wanneer het hele gezin tegelijk ziek wordt, wanneer Oskar naar het eerste leerjaar gaat of wanneer het Kerst wordt en de Kerstman verwacht wordt. Als grote zus maakt Ida kennis met de veranderingen die gepaard gaan met opgroeien, terwijl ze toch steeds weer liefdevol terugkeert naar haar kleine broertje.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken.

en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Cover (voor en achter)

- Wie zie je? Kan je de personages linken aan de titel? Wie zouden 'Oskar' en 'ik' zijn, wat zouden ze zijn van elkaar?
- Waar bevinden de personages zich? Kan je aan de hand van deze setting al iets raden over het verhaal?
- Spreekt deze cover je aan?
- Dit boek is in verschillende talen vertaald. Bij de meeste vertalingen is de originele cover behouden, maar de Poolse versie (van illustrator Ewelina Bisaga) en de Spaanse versie (van illustrator Zuzanna Celej) hebben een nieuwe cover (zie bijlage). Welke cover spreekt je het meest aan?
- Lees samen de korte inhoud. "Het leven van Ida en Oskar zit vol kleine en grote avonturen."
 - Denk je dat dit een spannend boek is? Zou het leven van Ida en Oskar heel anders zijn dan dat van jou?

2

TIJDENS HET LEZEN

Geef de juryleden volgende vragen mee tijdens het lezen. Je kan ze printen (zie bijlage) en vooraan in het boek steken. Juryleden kunnen op de achterkant eventueel antwoorden of opmerkingen schrijven.

- Lees telkens goed de hoofdstuktitel en stop even voor je verder leest. Kan je al raden waarover het hoofdstuk zal gaan?
- Soms gaat het in het boek over klein zijn en groter worden. Als je hierover een mooie zin (of zinnen) vindt, mag je die opschrijven.
- Zou jij graag in de schoenen van Ida of Oskar staan en hun avonturen willen beleven?

Hoofdstukken, titels en plaatsen

Materiaal

- schrijfbladen (zie bijlage)

Over Ida en Oskar verscheen inmiddels een nieuw boek: *Oskar og eg. Alle tinga vi har / Oskar and Me, And All the Things We Have* (het boek werd op moment van schrijven van deze inspiratiefiche nog niet vertaald naar het Nederlands). Je kan dit vertalen als “Oskar en ik, alle dingen die we hebben”.

- Het eerste boek krijgt ook wel de titel *Oskar and Me, And All the Places We Are*, of: Oskar en ik, alle plaatsen waar we zijn. Denk terug aan de hoofdstuktitels... Kun jij raden hoe de hoofdstuktitels uit het nieuwe boek opgebouwd zijn? (het zijn voorwerpen in plaats van plaatsen).
- Dit nieuwe boek “volgt de avonturen van Oskar in het eerste leerjaar en zijn zus Ida in het vierde leerjaar terwijl ze hun weg zoeken doorheen nieuwe uitdagingen in hun dagelijks leven.” Kun jij bedenken wat Ida en Oskar nog zoal meemaken?

Daag de juryleden uit om zelf een hoofdstuk uit het nieuwe boek te schrijven, individueel of in groep. In bijlage vind je twee mogelijke aanzetten met titels die rechtstreeks uit het nieuwe boek komen:

- Geef de juryleden het schrijfbld “De klasknuffel”, samen met de illustraties die bij dit hoofdstuk horen. Dit is het eerste hoofdstuk van het nieuwe boek. Aan de hand van de illustraties schrijven ze een eigen versie van dit hoofdstuk.
- Geef de juryleden drie mogelijke hoofdstuktitels (met bijhorende ondertitels): de klasknuffel (zonder illustraties), de vishengel en de fiets. Ze kiezen een titel uit waarbij ze een verhaal kunnen bedenken en gaan aan de slag op het bijhorende schrijfbld.

Personages en groei

- Noem enkele belangrijke personages. (Ida, Oskar, mama en papa, oom Øyvind en oom Bulle, Naia-Maj, Arvid)
- Wie is eigenlijk het hoofdpersoon? (Ida is degene die het verhaal vertelt, we beleven alles vanuit haar standpunt / normaal is de ik-persoon het (enige) hoofdpersoon, maar haar broertje Oskar staat centraal in alle anekdotes die ze vertelt, dus je zou kunnen zeggen dat hij ook een hoofdpersoon is)

In bijlage vind je een reeks tekstfragmenten uit het boek die de dynamiek van personages en karakters belichten. Aan de hand van deze fragmenten kan je in gesprek gaan met de juryleden.

De eerste reeks gaat over de verschillende rollen die Ida heeft en die ook wij in ons dagelijks leven hebben: we zijn zoon/dochter, broer/zus, neef/nicht, vriend, kennis, vreemden... van elkaar.

- Kan je bij elk fragment zeggen welke rol Ida (of iemand anders) voornamelijk opneemt? Kan het soms om twee rollen tegelijk gaan?

- Kunnen verschillende rollen in conflict gaan met elkaar? (bv. zus ↔ vriend) Hoe komt dat? (Ida wil wel zorgen voor Oskar, maar tegelijk ook onafhankelijk met haar vrienden kunnen spelen)
- Hoe zou je de relatie tussen Ida en de andere personages omschrijven: tussen Ida en Oskar, tussen Ida en haar ouders, tussen Ida en haar vrienden? (reik de juryleden eventueel zelf woorden aan: goed, slecht, warm, liefdevol, oppervlakkig, geforceerd, open, zorgzaam ...)

De tweede reeks gaat over opgroeien, hoe onze beleving verandert wanneer we ouder worden. Als de juryleden de tijdens-het-lezen-opdracht hebben gedaan en zinnen opgeschreven, kan je deze passages ook gebruiken.

- In welke fragmenten zie je duidelijk dat Ida een kind is?
- In welke fragmenten zie je dat Ida langzaam ouder wordt?
- Zijn er fragmenten die je herkenbaar vindt?
- Is het fijn om een kind te zijn? Is opgroeien leuk, of net moeilijk, of ...?

Rouwen

Een andere rode draad doorheen het boek is de dood van oom Øyvind en welke impact dit heeft op het gezin. In bijlage vind je ook hier tekstfragmenten over terug die je helpen om over dit thema in gesprek te gaan.

- Waaraan zie je dat de personages verdriet hebben om de dood van oom Øyvind? Wanneer is het verdriet het sterkst? Denk je dat hun verdriet kleiner of groter wordt met de tijd?
- Waarin vinden de personages troost?
- Dat de personages verdriet hebben om de dood van oom Øyvind loopt als een rode draad door het boek. Vind je dat het hierdoor een verdrietig boek werd? Waarom wel/niet?

Als je merkt dat dit gesprek ertoe leidt dat de juryleden ook over persoonlijke rouwervaringen willen vertellen, kan je dit laten gebeuren, maar vraag er niet expliciet naar en blijf dicht bij het boek.

Kinderrechten

Dit boek vertelt alledaagse verhalen van twee kinderen uit Noorwegen.

- Vond je de verhalen aangenaam om te lezen? Zat er voldoende spanning in of vond je het soms saai? Vind je het fijn om te lezen over gebeurtenissen uit het gewone leven?
- Welke dingen vond je herkenbaar, zouden in jouw leven ook kunnen gebeuren? Welke dingen zijn eerder vreemd voor jou, kan jij je in jouw leven niet voorstellen?
- Hoe komt het dat het leven van Ida en Oskar toch net anders is dan het leven hier? (Noorwegen heeft nog veel meer natuur en een kouder klimaat)
- Zou jij graag het leven van Ida en Oskar leiden? Waarom wel of niet?

Ida en Oskar groeien op in een veilige omgeving waar ze zichzelf mogen zijn, waar ze echt kind mogen zijn. Je zou kunnen zeggen dat aan hun rechten als kind voldaan is. Vertel de juryleden over het internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind. Meer info vind je hier: <https://www.unicef.nl/wie-we-zijn/kinderrechten>.

In bijlage vind je een aantal van de 54 kinderrechten die je kan toepassen op dit boek. Print en knip ze uit en toon ze aan de juryleden.

- Aan welke rechten van Ida en Oskar is voldaan? Kan je concrete voorbeelden uit het boek noemen waar je dat terugziet?

Tijdens het gesprek kan je dieper ingaan op volgende zaken:

- 'Hulp van ouders': dit gaat deels over 'Voeding, kleding, veilig huis', maar gaat ook verder dan dat. Ida kan ook emotioneel terecht bij haar ouders, bv. bij het rouwen om haar oom of wanneer ze bang is voor dieven.
- 'Luisteren naar mening van kind': wil dat zeggen dat je altijd en overal je mening mag zeggen of zijn daar grenzen aan? Denk aan Oskar die in 'Het oomshuis' een trampoline vraagt voor zijn verjaardag.
- 'Gezondheid, water, eten en milieu': Ida zou graag meer ongezonde gebakjes eten (zie ook 'Het oomshuis'). Zijn ouders er verantwoordelijk voor dat hun kinderen gezond eten of mogen kinderen hier meer inspraak in krijgen?
- 'Spel en vrije tijd': wat voor soort spelletjes spelen Ida en Oskar? In welke mate is dat herkenbaar voor de juryleden? Of zouden ze net wel of niet graag op deze manier kunnen spelen? Wat is er nodig om op deze manier te kunnen spelen?

Uiteindelijk kun je de sprong maken naar het leven van de juryleden en zoeken naar plaatsen in hun leven waar deze kinderrechten gerespecteerd worden (bv. "Luisteren naar mening kind" in de leerlingenraad op school?)

Juryrapport

Het boek werd genomineerd voor verschillende kinderliteratuurprijzen en won er ook enkele (kijk hier voor een lijstje: <https://www.sagaliteraryagency.no/book/oskar-and-me/>). Leg de juryleden uit hoe zo'n prijsuitreiking gaat:

- Eerst worden er enkele kinderboeken (die in een bepaald jaar uitgegeven werden) opgelijst die kans maken op de prijs. Vaak zijn dit er een vijftal. We zeggen dat deze boeken 'genomineerd' zijn voor een prijs.
- Een jury kiest uit de genomineerde boeken een winnaar. In een juryrapport schrijven ze waarom ze precies dit boek gekozen hebben. De winnaar wordt bekend gemaakt tijdens een prijsuitreiking.

Materiaal

- strookjes met fragmenten uit het juryrapport van de Brage Prijs + enkele lege strookjes

Oskar en ik won de Brage Prijs voor Kinder- en Jeugdliteratuur, dat is een belangrijke literatuurprijs in Noorwegen. Er waren in deze categorie vier boeken genomineerd. In bijlage vind je enkele (vertaalde) fragmenten uit het juryrapport. Verknip ze in strookjes en bekijk ze samen met de juryleden.

- Begrijp je wat de jury bedoelt? Bespreek met je begeleider en medejuryleden.
- Ga je akkoord met de jury? Waarom wel/niet?
- Mis jij nog argumenten? Kan je ze zelf formuleren?
- De jury eindigt met "Wij feliciteren Maria Parr en Åshild Irgens met het boek *Oskar en ik*!" Ze feliciteren dus ook de illustrator, maar schrijven helaas niets over de illustraties. Vind jij dat de illustraties ook lovende woorden verdienen? Welke zouden dat kunnen zijn? Bespreek en schrijf ze op de lege strookjes.

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Emiel van de Hazelhoeve / Astrid Lindgren en Philip Hopman (ill.) (Ploegsma, 2022) – Onbezorgd spelen, broer/zus
<https://www.boekenzoeker.be/michiel-van-de-hazelhoeve>
- Bruno wordt een superheld / Håkon Øvreås en Øyvind Torseter (ill.) (Querido, 2014) – Noors prijswinnend boek, vrienden, rouw
<https://www.boekenzoeker.be/bruno-wordt-een-superheld>
- Rechtop met Obi en Odette / Kolet Janssen, Emy Geyskens en Jan Van Lierde (ill.) (Bakermat, 2017) – Kinderrechten
<https://www.boekenzoeker.be/rechtop-met-obi-en-odette-kinderrechten>
- De zee hield het lang geheim / Wouter Klootwijk en Esther Leeuwrik (ill.) (Leopold, 2024) – Zus en broer, spelen
https://bibliotheek.be/catalogus/wouter-klootwijk/de-zee-hield-het-lang-geheim/boek/library-marc-vlacc_10476429?q=De%20zee%20hield%20het%20lang%20geheim

Andere boeken van Maria Parr vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Maria%20Parr>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de makers':

- <https://literaturfestival.com/en/authors/maria-parr/>
- https://no.wikipedia.org/wiki/%C3%85shild_lrgens

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

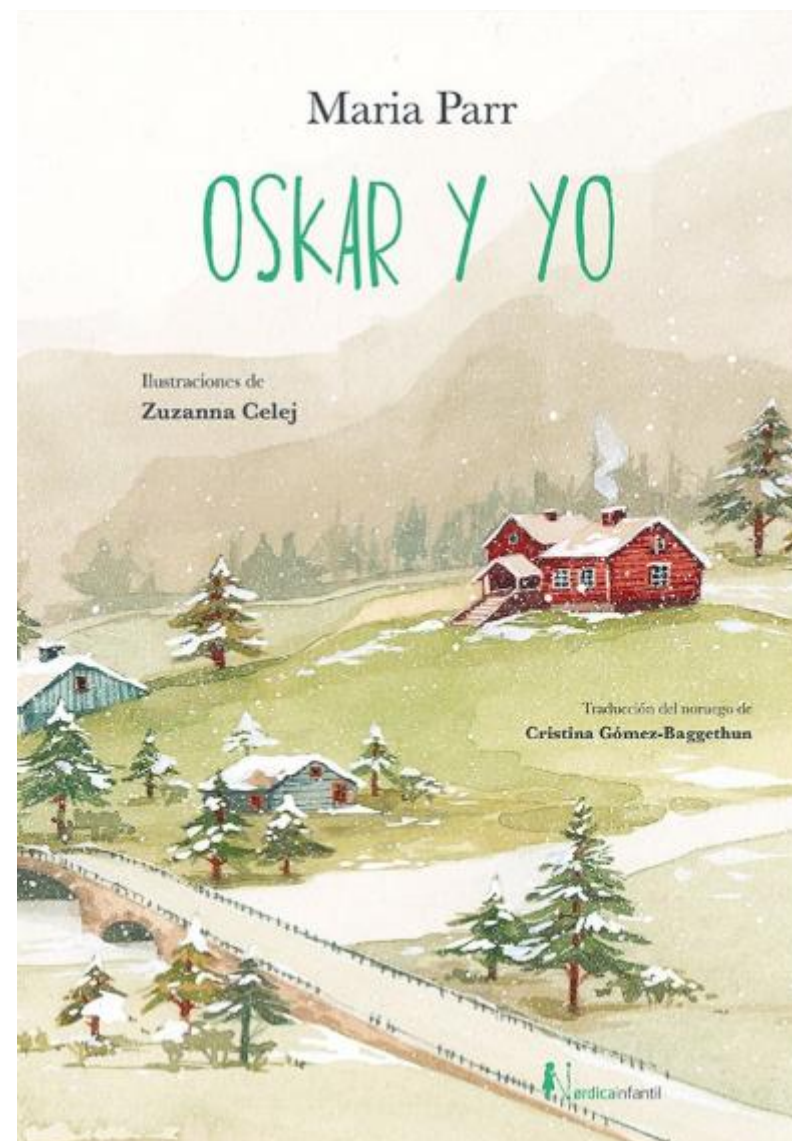
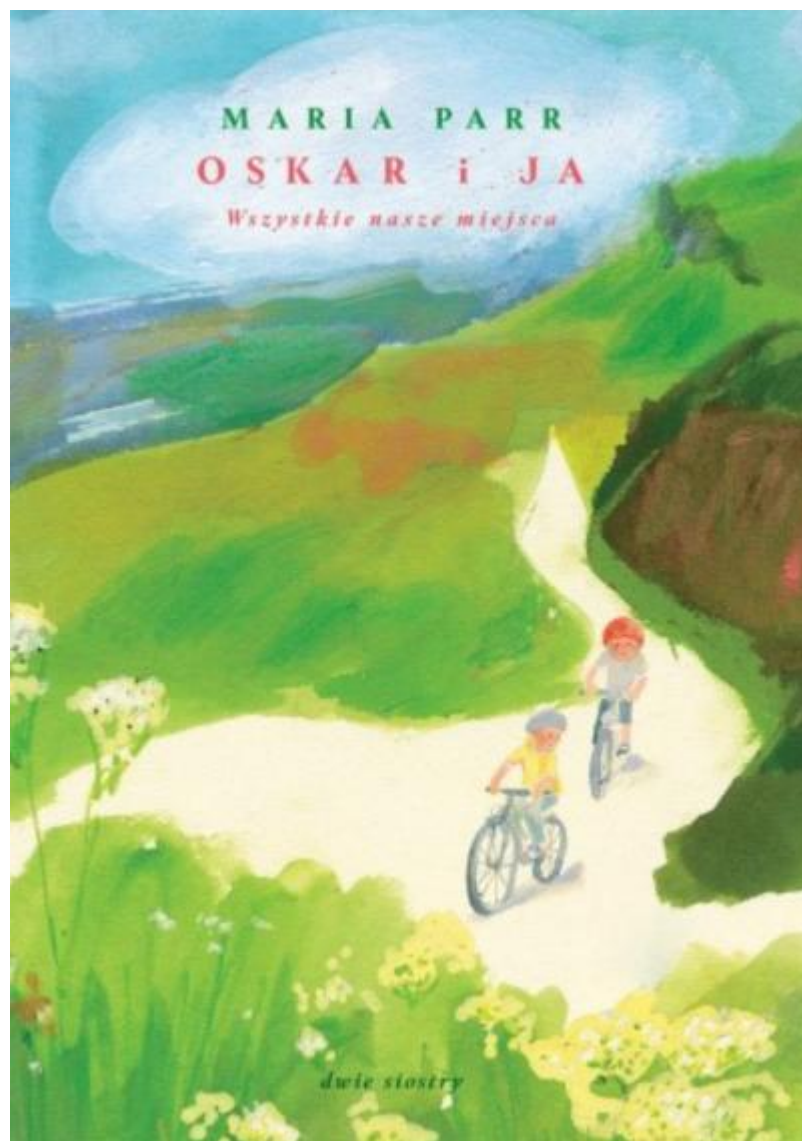
- Nederlands – Lezen – Tekstbegrip – 1.1.8: De leerlingen kunnen beoordelen of de titel bij de tekst past.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.7: De leerlingen kunnen verbanden leggen tussen elementen uit de tekst en emoties en gedachten tijdens het lezen van de tekst.
- Nederlands – Literatuur – Creatieve expressie in taal – 1.5.9: De leerlingen kunnen op basis van voorbeelden een eigen talige creatie maken.
- Attitudes – Persoonsvormende en socialiserende vaardigheden – Identiteit en respect – 9.1.13: De leerlingen weten dat persoonlijke identiteit een gelaagd en dynamisch karakter heeft.
- Attitudes – Persoonsvormende en socialiserende vaardigheden – Kinder- en mensenrechten – 9.1.19: De leerlingen kunnen in hun eigen leefwereld herkennen hoe kinderrechten gewaarborgd of geschonden worden.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Lotte Oers, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

BIJLAGE 2

5

HULP VAN OUDERS

12

**LUISTEREN NAAR
MENING KIND**

15

**EEN GROEP MAKEN
OF LID WORDEN**

24

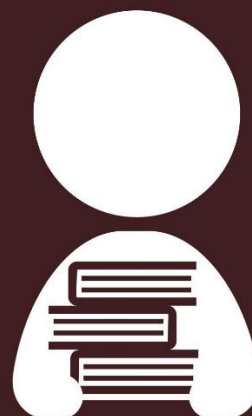
**GEZONDHEID,
WATER, ETEN
EN MILIEU**

27

**VOEDING, KLEDING,
VEILIG HUIS**

28

**TOEGANG TOT
ONDERWIJS**

31

SPEL EN VRIJE TIJD

BIJLAGE 3

Fragmenten uit het juryrapport

Er is veel dat je moet bereiken als je jong bent. Jezelf vinden en ontdekken waar je thuishoort. Wat je kunt, en wat je nog moet leren. In iets opgroeien – en uit iets anders groeien. De winnaar beschrijft deze ervaring.

Het is krachtig en beeldrijk geschreven. De taal is fris als zeespetters, woest als onweer en zacht als een zomerbriesje.

Daar is het dagelijks leven, met alle belangrijke dingen, groot of klein. Door middel van grote vertelkunst uit het kleine dagelijkse leven stimuleert de winnaar van dit jaar de verbeelding.

Het boek toont de magie van het kinderleven, waarin het begrip van de wereld elke dag opnieuw ontdekt wordt.

De winnaar van dit jaar heeft een wonderbaarlijk portret geschreven van een van de belangrijkste dingen in het leven van een kind: de band met een broertje of zusje. Iedereen zou een Oskar in zijn leven moeten hebben.

BIJLAGE 4

Tekstfragmenten (identiteit: verschillende rollen)

DE GANG

“Ik knikte en viel achterover op het kussen. De tranen prikten in mijn keel. Ik wilde dat mama of papa bij me zou zitten en me over mijn haar zou strijken en zou zeggen dat ik flink was. En kregen we niet altijd priklimonade en chips als we ziek waren?” (p.29)

“‘Maar je hebt geen verstand van betalen’, zei ik, want dat had ik nog nooit mogen doen, en het voelde helemaal verkeerd dat Oskar de eerste van ons tweeën was die alleen naar de winkel ging. Ik was nota bene drie jaar ouder!” (p.31)

HET OOMSHUIS

“Mama en oom Øyvind zaten dicht bij elkaar te praten. Eén keer legde mama haar hoofd op oom Øyvinds schouder en kreeg ze een knuffel in haar haren. Toen zag ik dat mama een kleine zus is, ook al is ze een groot mens. Ik heb er nog nooit bij stilgestaan dat mama iets anders dan mama is.” (p.46)

DE DENNENHUT

“We waren die dag heel lang in de hut, ook al regende het. Meestal vind ik het best lastig om Oskar mee te nemen als ik samen met mijn vrienden ben, maar vandaag was ik zo blij dat hij daar was. Hij speelde erop los, eindeloos.” (p.83)

DE SCHOOL

“Terwijl ik op hen stond te wachten, zag ik mijn vrienden voor de zoveelste keer wegfietsen en voelde een steek in mijn borst. Ik begon me bijna buitengesloten te voelen van de groep. We hebben het altijd zo leuk op weg naar en van school. Nu had ik het alsmaar druk met Oskar, van ’s ochtends vroeg tot ’s avonds laat.” (p.92-93)

DE BURENDEUREN

“Naia-Maj heeft geen broer of zus. Sommige dingen moet je haar gewoon uitleggen. Bijvoorbeeld dat deurbellen op de een of andere manier direct gekoppeld zijn aan een knop in het binnenste van broertjes. *Pling-plong. Er komt bezoek. Gedraag je alsjeblieft als een idioot.*” (p.123)

“Maar Oskar wilde niet luisteren. Nu huilde hij. Hij keek me met smekende ogen aan. ‘Alsjeblieft! Ik zal niets zeggen, ik zal supersnel lopen, dat beloof ik.’ Ik slikte. Arvid zou er geen punt van maken, maar Naia-Maj werd vast en zeker chagrijnig als ik met Oskar kwam aanzetten. Dat was namelijk niet zoals we het hadden gepland.” (p.127)

DE SLEEHELLING

“Geweldig om samen met Naia-Maj in de kiosk achter deze dienbladen te mogen zitten! Iedereen zou diep onder de indruk zijn. Toen voelde ik een vinger in mijn rug. Het was Oskar. Hij wordt niet vaak boos op mij, maar nu stond zijn gezicht zo erg op onweer dat ik me rot schrok. ‘Wij zouden gaan sleeën’, zei hij.” (p.160)

Tekstfragmenten (identiteit: groei)

DE KLEERKAST

“Er is een verschil tussen in monsters geloven en in dieven geloven”, zei ik, want dat moest duidelijk gezegd worden.

Mama knikte.

‘Maar bang zijn is toch bang zijn, hoe dan ook’, zei ze. ‘Toen jij klein was, was je bang voor de wc-borstel. Herinner je je dat nog?’

Ik herinnerde het me eigenlijk niet, maar het was leuk om dat te denken.

‘Nu kun je erom lachen,’ zei mama. ‘Maar toen was je even bang voor de wc-borstel als Oskar voor monsters is. En als jij voor dieven bent. Het zijn steeds nieuwe dingen, maar het voelt hetzelfde.’” (p.18)

HET OOMSHUIS

“Het zijn eigenlijk best kinderachtige spelletjes die ze hier hebben in het oomshuis. Maar ik vind ze toch leuk, want het zijn altijd dezelfde. Het is zoiets als dingen tevoorschijn halen uit je eigen goeie ouwe tijd. Als ik bijvoorbeeld de speelgoedklok pak, herinner ik me weer hoe het was om ermee te spelen voordat ik kon klokkijken. Of als ik de puzzel met dieren en traktors vind, dan herinner ik me alle plaatjes en hoe het was om die op hun plaats te leggen toen ik klein was. Dat is fijn.” (p.45)

DE DENNENHUT

“De hut bij Arvid is zo klein en... lelijk’, mompel ik.

Ik dacht dat mama zou vragen waar ik het in hemelsnaam over had, maar in plaats daarvan zei ze: ‘Dat komt omdat je groot begint te worden, Ida. Dan worden dingen kleiner.’

‘Kléíner?’

‘Ja’, zei mama, alsof dat iets heel vanzelfsprekends was. ‘Je weet wel, die wegen die je zo langvond toen je klein was, die zijn nu niet meer zo lang, toch? En iets waar je toen bang voor was, is nu niet griezelig meer. En ja, die hutten die groot en mooi waren, die zijn toch eigenlijk nogal klein en lelijk’, zei mama.”

DE KAMER

“De godganse dag lopen we op de vloer en hebben we het plafond ver boven ons. Dan is het ’s avonds iets speciaals om helemaal daarboven te komen en het met je hand te kunnen aanraken. Het is een beetje als een andere dimensie ofzo. Oskar had dat ook gemerkt toen ik op toernooi was, maar het lukt hem gelukkig niet om het aan mama duidelijk te maken. Dat had ik vast ook niet klaargespeeld. Mama is volwassen. Zij loopt de hele dag dicht bij het plafond.” (p.179)

“Oskar had gelijk. Hij moest nodig alleen in een kamer liggen, en dat moest ik ook. Ik stond op. ‘Alle anderen in mijn klas hebben een eigen kamer’, zei ik tegen mama.” (p.182)

“Eens, op een dag, zal ik in mijn kamer op zolder gaan slapen. Maar nog niet helemaal.” (p.197)

BIJLAGE 5

Tekstfragmenten (rouw)

DE RIVIER

“Ik wilde haar net over de brug vertellen toen mama zei: ‘Oom Øyvind is dood.’ Het werd helemaal stil. Ik kon bijna niet meer ademen. Papa klom over de rugleuning van de bank, zoals Oskar en ik vaak doen. Alsof hij zo gauw mogelijk bij mama wilde zijn. En toen verborg hij haar in een grote omhelzing. Oskar en ik kropen ook over de rugleuning van de bank en toen tussen hun benen in. Het was net alsof je in een hut stond, gemaakt van mensen.” (p.69)

DE DENNENHUT

Mama deed haar mond open om antwoord te geven, maar er kwam niets uit. Want wat moest ze eigenlijk zeggen? Ze keek uit het raam. Nu dacht ze aan oom Øyvind volgens mij. ‘Mama?’

Maar mama keek maar uit het raam, ook al was het donker en viel er niets te zien. Ik zat onrustig te wiebelen. Toen mama zich eindelijk omdraaide, zag ik dat er tranen over allebei haar wangen gerold hadden. Maar ze glimlachte toch.” (p.84-85)

DE BEGRAAFPLAATS

“Ik breide helemaal alleen een hele naald – geen probleem. En terwijl ik zo zat, en breide en breide, begon ik aan oom Bulle te denken. Nu woonde hij helemaal alleen in het oomshuis. En plotseling was ik de draad kwijt, alsnog. Het werd een wirwar. Ik beet in mijn wang, maar dat hielp niet. Ik kreeg het breien niet meer voor elkaar, ook al was het net nog gelukt. Toen begon ik te huilen. Midden in de les.” (p.104-105)

“Toen stonden we tussen de auto’s en zeiden we niets meer, want oom Øyvind was altijd degene die van alles zei. En plotseling gebeurde hetzelfde met oom Bulle als wat er met mij op school was gebeurd. Zijn ogen liepen vol water. Toen sloeg hij zijn handen voor zijn gezicht en hilde.

‘Oh, Bulle’, zei mama.

Oom Bulle hilde en hilde, en mama omarmde hem zo goed als ze kon.

Ik beet in mijn wang. Waarom moeten mensen doodgaan? Wie heeft dat in hemelsnaam bedacht? En dan nog wel oom Øyvind, op wie we zo gek waren. Arme, arme oom Bulle. Ik voelde Oskar pal naast me. Hij keek naar de huilende oom Bulle en hilde bijna mee.”

DE HUISKAMER

“En toen konden we eindelijk beginnen met eten. Het is een beetje gek, maar op de een of andere manier was het net alsof oom Øyvind dubbel zo erg ontbrak omdat oom Bulle er was. Ik geloof dat mama en oom Bulle dat gevoel ook hadden. Ze probeerden blij te zijn, maar in hun ogen zat de hele tijd iets verdrietigs.” (p.148)

“‘Ik geloof dat oom Bulle bang is voor de Kerstman’, zei Oskar toen we in bed lagen. ‘Hij zei dat er tegenop had gezien, tegen Kerstmis.’

Ik boog me over de rand van mijn bed omlaag.

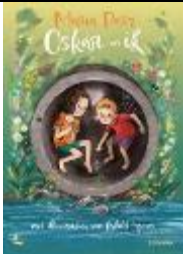
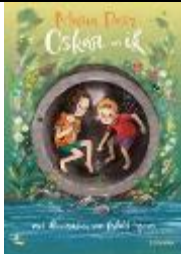
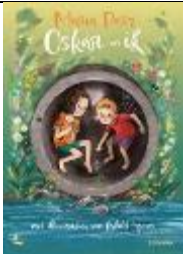
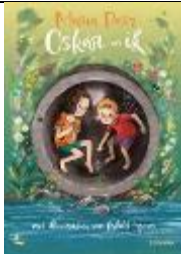
‘Hij zag ertegenop omdat oom Øyvind dood is, begrijp je?’

‘Ja maar oom Øyvind is toch elke dag dood’, zei Oskar verbaasd.

Dat was waar.

Ik staarde omhoog naar het donkere plafond en dacht aan oom Øyvind en oom Bulle en alle glinsterende lichtjes in de huiskamer. Licht het soms aan kerst, wordt alles dan dubbel zo sterk? Zowel wat fijn is, als wat er verdrietig is?” (p.155)

BIJLAGE 6

 VRAGEN TIJDENS HET LEZEN → Lees telkens goed de hoofdstuktitel en stop even voor je verder leest. Kan je al raden waarover het hoofdstuk zal gaan? → Soms gaat het in het boek over klein zijn en groter worden. Als je hierover een mooie zin (of zinnen) vindt, mag je die opschrijven. → Zou jij graag in de schoenen van Ida of Oskar staan, en hun avonturen willen beleven?	 VRAGEN TIJDENS HET LEZEN → Lees telkens goed de hoofdstuktitel en stop even voor je verder leest. Kan je al raden waarover het hoofdstuk zal gaan? → Soms gaat het in het boek over klein zijn en groter worden. Als je hierover een mooie zin (of zinnen) vindt, mag je die opschrijven. → Zou jij graag in de schoenen van Ida of Oskar staan, en hun avonturen willen beleven?
 VRAGEN TIJDENS HET LEZEN → Lees telkens goed de hoofdstuktitel en stop even voor je verder leest. Kan je al raden waarover het hoofdstuk zal gaan? → Soms gaat het in het boek over klein zijn en groter worden. Als je hierover een mooie zin (of zinnen) vindt, mag je die opschrijven. → Zou jij graag in de schoenen van Ida of Oskar staan, en hun avonturen willen beleven?	 VRAGEN TIJDENS HET LEZEN → Lees telkens goed de hoofdstuktitel en stop even voor je verder leest. Kan je al raden waarover het hoofdstuk zal gaan? → Soms gaat het in het boek over klein zijn en groter worden. Als je hierover een mooie zin (of zinnen) vindt, mag je die opschrijven. → Zou jij graag in de schoenen van Ida of Oskar staan, en hun avonturen willen beleven?

BIJLAGE 7

DE KLEERKAST

(of: een klap op je hoofd krijgen met de aardbol)

DE GANG

(of: wanneer een vijfjarige met haarwax de enige is die nog gezond is)

HET OOMSHUIS

(of: volwassen mensen die de kotsprong maken op de trampoline)

DE RIVIER

(of: een riviersafari, een watervloed en een grote verandering)

DE DENNENHUT

(of: als het alsmaar regent en iets er anders uitziet dan vroeger)

DE SCHOOL

(of: het verhaal over een verdwenen rugzak en over schieten op letters)

DE BEGRAAFPLAATS

(of: poedersuiker en aarde)

DE BURENDEUREN

(of: de vampier met de paarse wasemmer)

DE HUISKAMER

(of: kerstmanvrees, baardrukkerij en alles wat dubbel zo sterk wordt)

DE SLEEHELLING

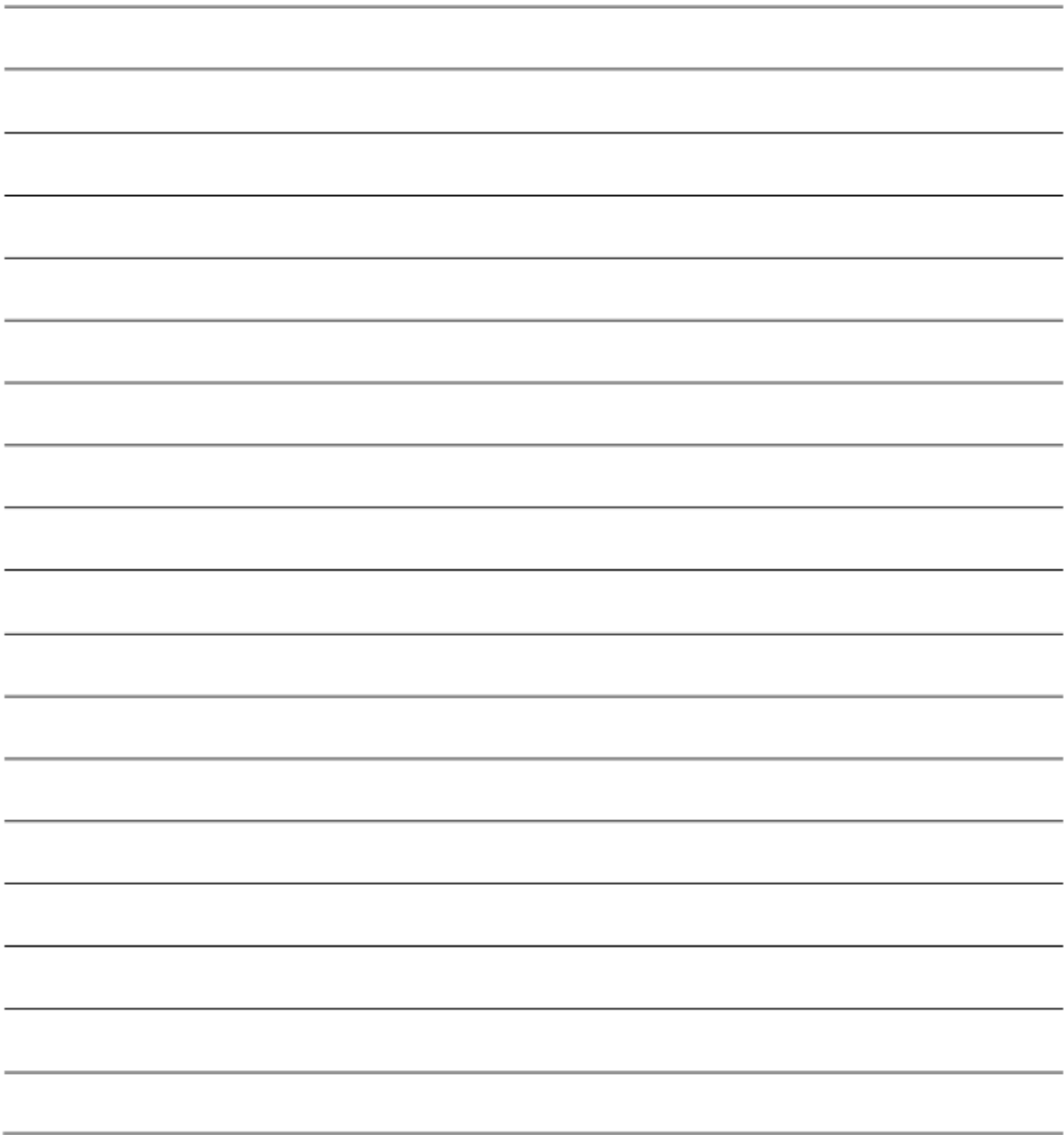
(of: een gestolen garage en de smaak van gele sneeuw)

DE KAMER

(of: over het krijgen van iets wat je graag wilt, net iets te snel)

of: Boms gaat naar het kuuroord

13

18

22

DE VISHENGEL

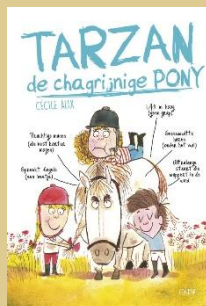
of: toen oma een bommetje deed

This image shows a full page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Inspiratiefiche

door Joke Gevaert

Tarzan, de chagrijnige pony

Auteur: Cécile Alix

Illustrator: Louis Thomas

Vertaler: Ingrid Buthod-Girard

Uitgever: Condor

Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Cécile Alix (1972) is een Franse auteur. Ze verwierf bekendheid in het Franstalige taalgebied met haar young adult roman *A(NI)MAL*, waarin ze de problematiek van vluchtelingen en migratie aansnijdt. Ze hecht veel belang aan solidariteit tussen mensen. Al meerdere jaren zet ze zich in binnen een collectief dat asielzoekers ondersteunt.

Louis Thomas is een Franse illustrator en beeldend kunstenaar. Hij maakte ook illustraties en conceptontwerpen voor animatiestudio's zoals Pixar en Universal. Zijn levendige, humoristische tekenstijl komt in dit boek sterk tot uiting.

Korte inhoud

Tarzan, een mopperige pony moet tegen zijn zin naar manege Edelweissclub, omdat zijn baasje Noah verhuist. Daar wordt hij opgevangen door Jeroen en Nadine. Hij voelt er zich ongelukkig en bedenkt allerlei plannen om te ontsnappen. Wanneer hij gekoppeld wordt aan Marleen, een meisje dat leert paardrijden, verloopt hun kennismaking allesbehalve vlot. Gaandeweg leert Tarzan dat niet iedereen een vijand is en dat verandering ook nieuwe kansen kan bieden. Wat dit verhaal bijzonder maakt, is dat het volledig verteld wordt vanuit het standpunt van de pony zelf.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Materiaal

- meetlinten

- **Oriëntatie op het boek**

Geef tijdens het gesprek regelmatig positieve feedback op de observaties en interpretaties van de juryleden. Zorg ervoor dat elk jurylid aan bod komt. Tijdens het voorleesmoment is een (halve) kringopstelling aangewezen zodat iedereen actief kan deelnemen aan het gesprek.

Bekijk samen met de juryleden de **kaft** van het boek.

- Wat valt je als eerste op aan deze kaft?
 - Wat maakt je nieuwsgierig?
 - Welke details ontdek je als je langer kijkt?
 - Wat gebeurt er volgens jou op deze illustratie?
 - Wat valt je op aan de houding of gezichtsuitdrukking van de personages?
 - Hoe denk je dat deze personages zich voelen? Waaraan zie je dat?
 - Waar zou dit verhaal volgens jou over kunnen gaan?
 - De pony is 1,43 meter hoog. Is dat groter of kleiner dan jij?
- Zoek samen met een partner een plek in de ruimte die volgens jullie ongeveer 1,43 meter hoog is. Controleer daarna met een meetlint hoe dicht jullie schatting erbij zat.

Lees nu samen **de titel** en **achterflap** van het boek.

- Past de titel bij wat je op de cover ziet en op de achterflap leest? Vertel.
- Welke woorden uit de titel vind je opvallend?
- Welk probleem of avontuur verwacht je in dit boek?
- Welke rol spelen de pony en de andere personages op de cover volgens jou?
- Welk genre denk je dat dit boek heeft? Waaraan zie je dat? (Som eventueel op: humor, griezelverhaal, avontuur, historisch...)

Lees **het eerste hoofdstuk** van het boek voor: “Ik haat de trailer.”

- Vanuit welk personage wordt het verhaal verteld? Hoe weet je dat? (Tarzan)
- Vind je het fijn dat dit personage het verhaal vertelt? Waarom wel of niet?
- Wat komen we te weten doordat we het verhaal via Tarzan beleven? (zijn gedachten en gevoelens)
- De auteur kiest ervoor om vanuit het ik-perspectief te vertellen. Waarom zou ze daarvoor gekozen hebben? (beter inleven in Tarzan)

2

TIJDENS HET LEZEN

Materiaal

- schrijfmateriaal
- papier

• Woorden zoeken

In de titel staat dat de pony 'chagrijnig' is. Dat woord vertelt ons al iets over de pony nog voor we het verhaal lezen.

→ Past dit bij wat we in het eerste hoofdstuk lezen? Waaraan merk je dat wel/niet?

We zoeken in het boek nog woorden die iets extra vertellen over een persoon, dier of voorwerp. Zulke woorden noemen we bijvoeglijke naamwoorden. Ze zeggen iets meer over een zelfstandig naamwoord.

— Ga op zoek naar nog andere woordencombinaties in het boek zoals 'de chagrijnige pony' (lidwoord + bijvoeglijk naamwoord + zelfstandig naamwoord).

Hier kan je ervoor kiezen om de leesopdracht mee te geven tegen een volgende bijeenkomst. Je kunt ook zelf voorlezen terwijl de leerlingen hun hand opsteken wanneer ze een bijvoeglijk naamwoord horen. Een andere mogelijkheid is om de leerlingen per duo een hoofdstuk te laten lezen en de woordcombinaties te laten noteren. Nadien bespreek je deze samen met de groep.

Mogelijke antwoorden uit hoofdstuk 2 tot 5 (je kan er ook heel wat vinden zonder lidwoord ervoor):

LIDWOORD	BIJVOEGLIJK NAAMWOORD	ZELFSTANDIG NAAMWOORD	Pagina
de	grootste	verhalen	p.13
een	enorme	hekel	p.15
een	harde	stem	p.15
de	hele	tijd	p.15
de	hele	nacht	p.16
de	volgepropte	Landrover	p.17
een	vaste	tijd	p.19
een	knorrende	maag	p.19
de	hele	trailer	p.21
een	hysterische	vrouw	p.25
de	koppige	bok	p.28
een	raar	gezicht	p.29
een	snelle	aai	p.29
de	dikste	vrienden	p.30
de	grootste	box	p.31
het	onderste	deel	p.31

• Toon

Laat de juryleden tijdens het voorlezen of zelfstandig lezen ontdekken of de toon van het boek dezelfde blijft als in het eerste hoofdstuk.

- Is de pony nog even chagrijnig als in het eerste hoofdstuk? (zeker) Waaraan merk je dat? (er zijn diverse passages die tonen dat hij het moeilijk heeft met zijn nieuwe omgeving)
- Welke gebeurtenis vond je typisch passen bij de toon van het verhaal?
- Moest je soms lachen tijdens het lezen? Welke passage zorgde daarvoor?
- Welk stukje bleef het meest bij je hangen? Waarom?

Terugblik

Doe een nabespreking met de juryleden.

- Wie zijn de belangrijkste personages in het verhaal? (Tarzan, Noah, Marleen en Lily-Rose, Jeroen en Nadine, opa Borel, de kinderen en dieren van de manege)
- Welk personage bleef jou bij na het lezen? Waarom?
- Vind je dat de tekeningen goed passen bij het verhaal? Vertellen ze je ook iets nieuws over het verhaal? (niet echt)
- Paste de cover goed bij het verhaal? Waarom wel of niet?
- Tarzan is een bijzondere pony. Hoe zou je hem omschrijven aan iemand die het boek niet gelezen heeft? (denk aan zijn karakter, zijn gewoontes, wat hij leuk of niet leuk vindt...)
- Wat vond je van Tarzans gedrag? Begrijp je waarom hij soms chagrijnig is?
- Was jij ook al eens chagrijnig en kan je je herinneren waarom? (vertel eventueel over jezelf als begeleider)
- Hoe is Tarzan veranderd doorheen het verhaal? Geef een voorbeeld. (Tarzan blijft niet chagrijnig: hij went aan zijn nieuwe omgeving en wordt minder wantrouwig)
- Welk moment met Tarzan vond je het grappigst of het opvallendst?
- Zou jij bevriend willen zijn met Tarzan? Vertel eens.

De juiste volgorde

Materiaal

- fragmenten uit het verhaal (zie bijlage 1), uitgeknipt per groepje

Voor deze opdracht is een groepje van drie à vier juryleden handig. Geef elk kind een tweetal kaartjes met een gebeurtenis uit het verhaal. De juryleden overleggen en leggen de kaartjes in chronologische volgorde. Bespreek daarna samen waarom ze voor die volgorde kozen.

- Was iedereen het eens over de volgorde? Waarom wel of niet?
- Je hebt maar 2 minuten. Welke drie gebeurtenissen zou je zeker vertellen aan iemand die het boek niet gelezen heeft?
- Welke gebeurtenis vond jij het belangrijkst voor het verhaal? Waarom?
- Welke gebeurtenis zou je zeker niet mogen weglaten als je het verhaal navertelt?
- Welke gebeurtenis zorgt ervoor dat het verhaal een andere wending krijgt?

Creatieve verwerking

Postkaart

Materiaal

- postkaart (zie bijlage 2)
- schrijfmateriaal
- laat juryleden een postzegel en hun eigen adres meenemen

Stel dat je één dag met Tarzan mocht doorbrengen. Wat zouden jullie samen doen? Beschrijf jouw ideale dag door een postkaart te sturen naar je ouder(s). Gebruik hiervoor de bijlage. In elke zin moet minstens één bijvoeglijk naamwoord voorkomen.

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Goof is de gemeenste gans ter wereld / Alex Latimer, Tjibbe Veldkamp (vert.) (Gottmer, 2025) (chagrijnig dier, vriendschap zoeken)
<https://www.boekenzoeker.be/goof-de-gemeenste-gans-ter-wereld>
- Bob Popcorn / Maranke Rinck en Martijn Van der Linden (Querido, 2020) (humor, speelse tekenstijl)
<https://www.boekenzoeker.be/bob-popcorn>
- De wonderbare reis van Nils Holgersson / Selma Lagerlöf en Martijn Van der Linden, Bette Westera (vert.) (Gottmer, 2020) (avontuurlijk verhaal waar Tarzan over vertelt in het boek)
<https://www.boekenzoeker.be/de-wonderbare-reis-van-nils-holgersson>

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de makers':

- <https://www.lisez.com/auteurs/cecile-alix>
- <https://www.louisnotthomas.com/>

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Taalsysteem en taalgebruik – Taalsysteem (klanken, spelling, grammatica) – 1.4.9: De leerlingen kennen woorden.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.1: De leerlingen kennen personage, hoofdpersonage, thema.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.2: De leerlingen kennen plot: belangrijkste gebeurtenissen.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.6: De leerlingen kunnen verwoorden waarom een tekst aanspreekt.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.8: De leerlingen kunnen complexere verhaallijnen navertellen.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Joke Gevaert, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Fragmenten uit het verhaal

De deur achter me gaat open en de geur van de Edelweissclub komt het busje binnen. Het is een geur die ik niet lekker vind. Een mengsel van hooi, stinkende mest, ontwormingsmiddel, veevoer, zweet, zaagsel en zalf. De verrader laat me achterwaarts de wagen uit stappen. Ik wil hem net een trap geven met mijn rechterachterhoef, als een hysterische vrouw me onderbreekt. 'Tarzan!' gilt ze en ze wappert met haar handen. 'Daar ben je! Vond je de reist niet te vervelend? Ik ben superblij dat je er bent, kanjer.' Nou, ik niet.

Ze bleef midden op het pad staan en draaide zich om. 'Lieverds, vandaag komen er kinderen op ruiterkamp. Ze zijn tussen de acht en twaalf jaar en de meesten hebben nog nooit een paard van dichtbij gezien,' laat staan erop gereden. Dus ik reken erop dat jullie... aardig zijn.'

'Ik wil helemaal niet op een pony rijden!' Tomaatje praat heel hard en stopt even met praten tussen elke lettergreep. Ook maakt ze vuisten van haar handen. Nou, dan zijn we het in elk geval over één ding eens. Natuurlijk is Nadine het daar niet mee eens. Ze komt terug en kijkt ons allebei even aan. Dan zegt ze met een grijns: 'En Tarzan wil ook helemaal niet dat je op hem rijdt.'

Ze zet de verkeerde voet in de stijgbeugel. Dat merkt ze, wisselt snel van voet en wil zich gaan optrekken. Dit is het moment dat ik besluit mijn buik leeg te maken. Pssssj! Als een grote doorgeprikte ballon! Mijn buik is nog maar half zo bol, het zadel zakt scheef en de rode kabouter, die niet genoeg haar knieën kan aanspannen, belandt met haar billen op de grond! Hi, hi, hi! Te cool! Ik noem het de upside down (dat betekent 'op z'n kop' in het Engels) move!

Wat duurt dit laaaang! Ik weet niet wanneer de trektocht gaat beginnen, maar het wachten duurt me veel te lang. De ene saaie dag volgt op de volgende slapeloze nacht. Elke ochtend poetsellende en dan een saai ritje over vlak terrein met Tomaatje op mijn rug. Ze staat stijf van de spanning, terwijl haar voeten in de stijgbeugels denken dat ze ruitenwissers zijn en haar vingers hard aan de teugels trekken.

Hij blijft op zijn plek. De spanning stijgt. Dan gaat alles heel snel. Het lam jammert weer en de patou blaft schor, wat betekent dat hij gaat aanvallen! Deze keer meent hij het! Marleen krabbelt uit de knoop en zwaait met een grote steen, terwijl Lily-Rose gilt van angst. De hand maakt zich klaar, spant zijn spieren... Dus kom ik in actie!

Met mijn snuit laat ik ze de hoek zien waar Noah zijn lucifers, zijn brandertje, zijn overlevingsuitrusting en zijn proviand verbergt. Als ze dat alles zien, worden hun ogen zo groot als vier van Bobs voerbakken op een rij. 'Hoe wist je dat dit hier allemaal lag, Tarzan?' fluistert Marleen. Ik zou haar kunnen vertellen dat dit Noahs favoriete schuilplaats is, maar wat zou het voor nut hebben?

Hij zit op het bankje voor zijn huis en staat langzaam op als hij ons ziet aankomen. 'Bij alle wezelkeutels!' roept hij uit terwijl hij ons tegemoet loopt. 'Wat breng je me daar, kleintje?' Hij helpt de meisjes van mijn rug, laat ze op zijn bankje zitten, brengt ze een pakje koekjes en twee grote glazen limonade (nee, geen Patxaran, hij is niet gek, opa Borel!).

BIJLAGE 2

Postkaarten

*Print de volgende twee pagina's (pagina 8 en 9) recto verso op 1 pagina.
De voor- en achterzijde van de postkaart komen dan netjes overeen.*

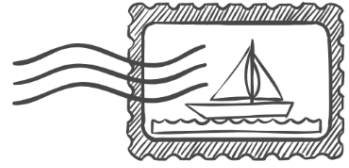
OP KAMP BIJ TARZAN

OP KAMP BIJ TARZAN

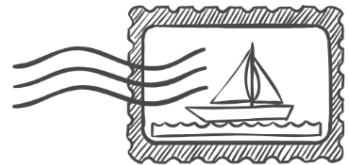

Handwriting practice lines (left side of the top section).

Handwriting practice lines (right side of the top section).

Handwriting practice lines (left side of the bottom section).

Handwriting practice lines (right side of the bottom section).

Inspiratiefiche

door Joke Gevaert

Viti en het vuurtorenpad

Auteur: Lore Mutsaers

Illustrator: Charlotte Severeijns

Uitgever: De Eenhoorn

Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Lore Mutsaers (1992) is een auteur uit Antwerpen. Tijdens een verblijf in het Spaanse Galicië vond ze inspiratie voor dit eerste kinder- en jeugdboek. Ze schrijft verhalen en soms ook poëzie. Naast haar schrijverschap werkt ze als communicatiemedewerker bij het Stedelijk Onderwijs Antwerpen en is ze docent creatief schrijven.

Charlotte Severeijns (1992) is een illustrator uit Antwerpen. Ze studeerde illustratie aan Sint-Lucas te Antwerpen en werkt als freelancer. Ze maakt tekeningen voor boeken en tijdschriften. Haar werk is zacht, elegant en kleurrijk. In haar illustraties is de band tussen mens en natuur een belangrijk thema. Vaak voegt ze ook een vleugje mystiek toe. Muziek speelt een belangrijke rol in haar creatieve proces. Bij elk boekproject stelt ze een eigen afspeellijst samen die helpt om de juiste sfeer op te roepen.

Korte inhoud

De 11-jarige Viti woont met zijn mama (Lucia Silva) en opa in een vissersdorp aan zee. Wanneer zijn mama de ring van haar overleden man (Emilio) verliest, besluit Viti haar te helpen. Hij vertrekt langs het vuurtorenpad op zoek naar het Strand van de Kristallen. Hij hoopt daar een kostbaar kristal te vinden om met dat geld een nieuwe ring te kopen. Op zijn avontuurlijke reis ontmoet hij bijzondere personages die hem helpen om anders naar verlies te kijken: drie wankelwandelaars, de eendenmosselvissers, de vuurtorenvrouw en Golfje. Zo leert hij stap voor stap omgaan met het verlies van zijn vader. De setting is origineel: het verhaal is geïnspireerd op het echte vuurtorenpad (Camino dos Faros) in Galicië te Spanje. Het poëtische verhaal voelt aan als een modern sprookje.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken.

en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Kaft, auteur, illustrator, titel

Materiaal

- grote schelpen
- kleurpotloden
- wit papier

Geef elk jurylid een schelp, of geef een grote schelp door, en laat hen even stil luisteren naar het geluid in de schelp. Lees vervolgens het volgende fragment voor uit het begin van het boek zonder de kaft te tonen: “Opa’s vissersverhalen” (p.18-25). Vraag de juryleden om tijdens het luisteren goed na te denken over de sfeer, de personages en de omgeving waar het verhaal zich afspeelt. Daarna tekenen of beschrijven de juryleden hoe zij denken dat de kaft van het boek eruitziet. Laat enkele kinderen hun tekening toelichten en vertellen welke elementen uit het fragment hen hebben geïnspireerd. Toon ten slotte de echte kaft en vergelijk deze met de tekeningen van de kinderen.

Zorg dat elk jurylid een boek heeft en blader samen door het boek. Bekijk de illustraties.

- Wat verrast je als je de echte kaft ziet?
- Wat trekt meteen je aandacht?
- Wat vertelt de titel je? (Viti zal een tocht maken langs een vuurtorenpad)
- Wie zijn de auteur en illustrator van het boek? (te vinden op de voorlaatste pagina)
- Wat is het verschil tussen een auteur en een illustrator?
- Wat valt je op aan de illustraties? (veel blauwtinten, kleine personages in een grote zee, gele of oranje accenten ...)
- Wat maakt je nieuwsgierig naar het verhaal?
- Welke illustraties spreken jou het meest aan? Vertel eens.
- Wat denk je dat de illustrator ons wil laten zien of voelen? (de zee is belangrijk: ze wil ons waarschijnlijk het avontuurlijke en mysterieuze karakter van het verhaal laten voelen)

Personage, hoofdpersonage en thema

Materiaal

- één post-it per jurylid

- Wie denk je dat het hoofdpersonage is?
- Welke aanwijzingen helpen je daarbij? (titel, kaft, voorgelezen fragment)
- Kan je op de achterflap achterhalen welke personages nog belangrijk zullen zijn in het verhaal? (mama, opa, papa, wankel wandelaars, eendenmosselvissers, Vuurtorenvrouw, Golfje)

- Als je de kaft bekijkt, welke drie woorden passen volgens jou bij dit verhaal? Noteer deze op een post-it en kleef ze aan de binnenkant vooraan in het boek.
 - Welke thema's herken je al op de kaft en illustraties? (avontuur, zoektocht, de zee ...)
- Opmerking: Kom na het lezen van het boek terug op deze vragen (zie 'Na het lezen').

2

TIJDENS HET LEZEN

Nieuwe uitdrukkingen

In het boek staat heel wat figuurlijk taalgebruik. Verken samen met de kinderen het verschil tussen letterlijk en figuurlijk taalgebruik aan de hand van twee voorbeelden uit het boek.

p.14: "Hij hakt een citroen in partjes." (L)

- Wat zie je voor je bij deze zin? Wat gebeurt er in deze zin?
- Wat zou je tekenen bij deze zin?

p.15: "Ons geheugen is een zeef, maar alleen het zand valt erdoor, de mooiste schelpen en stenen blijven liggen." (F)

- Welk beeld krijg je in je hoofd als je deze zin leest?
- Wat maakt deze zin anders dan de eerste?
- Wat zou je tekenen bij deze zin?
- Wat gebeurt er als je deze zin letterlijk neemt?
- Waarom denk je dat de auteur het geheugen met een zeef vergelijkt? (ze gebruikt een beeld om uit te leggen dat we soms herinneringen [zand] vergeten terwijl belangrijke herinneringen [schelpen en stenen] blijven hangen)

Een doordenker, p.82: "De wind blaast de huid op zijn armen tot kippenvel, maar vanbinnen voelt hij zich warm."

- Vraag de kinderen of ze zelf ook figuurlijk taalgebruik kennen zoals uitdrukkingen of zegswijzen.
- Laat hen tijdens het lezen op zoek gaan naar figuurlijk taalgebruik. Dit kan ook een opdracht zijn tegen een volgende bijeenkomst.

Wat hoort bij elkaar?

Materiaal

- uitgeknipte zinnen (zie bijlage 1a)
- sorteerblad (zie bijlage 1b)

Geef de juryleden de kaartjes uit bijlage 1a met zinnen uit het boek. Laat hen per duo overleggen of het over letterlijk of figuurlijk taalgebruik gaat door de kaartjes te ordenen op het grote sorteerblad. Bespreek nadien de antwoorden in groep.

Herinneringen en rouw

Bespreek met de juryleden dat figuurlijk taalgebruik in dit verhaal vaak verbonden is met herinneringen en rouw. De auteur gebruikt beelden om gevoelens te beschrijven die moeilijk direct onder woorden te brengen zijn. Ook Viti zijn tocht langs het vuurtorenpad kan gezien worden als een symbolische reis: terwijl hij op zoek gaat om een nieuwe ring te kopen, leert hij onderweg vooral omgaan met het verlies van zijn vader.

—Neem de strookjes van het sorteerblad met figuurlijk taalgebruik erbij en zoek welke uitspraken volgens jou iets vertellen over verdriet, herinneringen of rouw.

- “De gedachte aan hem komt als eb en vloed.”
- “De tranen van de vissers stromen als riviertjes over hun wangen.”
- “Het breekt mijn hart.”
- “Tot de zee ons scheidt.”

→ Wat leren deze figuurlijke uitspraken ons over hoe mensen omgaan met verdriet en verlies? (herinneringen komen en gaan, anderen kunnen helpen bij het verlies ...)

—Ga tijdens het lezen op zoek naar de mooiste zin of illustratie die volgens jou iets vertelt over verlies, herinneringen of rouw.

3

NA HET LEZEN

Personage, hoofdpersonage en thema

Keer aan het einde van het boek terug naar de vragen die je vooraf stelde over het hoofdpersonage en de belangrijke personages. Het doel van dit gesprek is niet om een juist antwoord te vinden, maar om de kinderen te laten nadenken over thema's als rouw en verlies. Waar de kinderen vooraf vooral uitspraken deden op basis van de kaft en illustraties, kunnen ze dit nu onderbouwen met concrete gebeurtenissen uit het verhaal. Stimuleer hen om verder te kijken dan de avontuurlijke reis van Viti en samen te ontdekken hoe de verschillende personages helpen omgaan met het verlies van Viti zijn papa.

- Welke drie woorden had je voor het lezen gekozen? Bekijk je post-it even. Passen die nog steeds bij het verhaal? Waarom wel of niet?
- Eerst dachten we dat de zee en avontuur centraal stond in dit verhaal. Waarover gaat het boek volgens jou echt? (verlies, rouw, herinneringen over zijn vader ...)
- Wat betekent het verlies van Viti zijn vader voor hem en zijn moeder? (een leegte, de ring als herinnering ...)
- Hoe speelden de ontmoetingen met de andere personages een belangrijke rol in Viti's verhaal? (steun, verhalen over zijn vader, goede raad ...)
- Heb je Viti zien veranderen in het verhaal? Leg uit.
- Welke ontmoeting heeft volgens jou de grootste invloed op Viti? Waarom?
- Wat leert Viti uiteindelijk over herinneringen aan iemand die gestorven is?

Creatieve verwerking

Een echte natuuronderzoeker

Materiaal

- dierenclassificatie (zie bijlage 2)
- schrijfmateriaal
- grote flap

Voor onderstaande opdracht kan je enkele boeiende websites laten raadplegen of informatieve boeken over de dierenwereld klaarleggen. Denk aan <https://www.natuurpunt.be/soorten/> of <https://www.bioleren.be/> en <https://www.rangerclub.be/nl/dieren>.

Tijdens zijn tocht ontmoet Viti allerlei dieren van de kust en de zee. Zijn opa kent er ook heel wat. We onderzoeken deze dieren verder zoals een echte natuuronderzoeker. Daag de juryleden uit om binnen drie minuten zoveel mogelijk dieren uit het boek te zoeken en deze te noteren op een grote flap. Motiveer de groep om dit samen te doen. Na drie minuten stop je de tijd en bekijk je samen de flap. Kunnen de juryleden achterhalen tot welke groep de dieren behoren? Overloop vervolgens samen het schema van de dierenclassificatie. Er staan dieren op vermeld die in het boek voorkomen of in en rond de Noordzee leven.

Mogelijk antwoord:

- Meeuw → gewerveld → warmbloedig → vogel
- Sardien → gewerveld → koudbloedig → vis

Raad mijn dier

Materiaal

- dierenclassificatie (zie bijlage 2)
- post-its
- doosje

Geef elk jurylid een post-it en laat daarop een dier noteren dat voorkomt in het boek of leeft rond de Noordzee. Hiervoor kan je bijlage 2 gebruiken. Verzamel alle briefjes in een doosje. Laat vervolgens ieder om de beurt een briefje trekken en op zijn of haar voorhoofd kleven, zonder het zelf te lezen. Moedig de juryleden aan om eerst vragen te stellen over de classificatie van hun dier zoals:

- Ben ik een gewerveld dier?
- Kan ik vliegen?
- Ben ik koudbloedig?
- Heb ik zes poten?

Zet de juryleden in een kring. Het jongste jurylid begint en stelt één ja/nee-vraag aan de groep. Nadat de vraag is beantwoord, gaat de beurt naar de speler links van hem of haar. Elke speler mag per beurt slechts één vraag stellen. Tijdens zijn of haar beurt mag een speler ook proberen te raden welk dier op het briefje staat. Wie als eerste het juiste dier raadt, wint het spel.

Materiaal

- estafette (zie bijlage 3)
- uitgeknipte zinnen (zie bijlage 1a)
- sorteerblad (zie bijlage 1b) – print dit op A3
- een kegel of duidelijk startpunt

Pak het wat actiever aan als je er de ruimte voor hebt. Verdeel de juryleden in groepjes van een viertal leden en laat ze in een rij staan zoals bij een estafette. Geef elk groepje alle kaartjes. Aan de overkant van de ruimte ligt voor elk groepje een groot sorteerblad. Op jouw teken loopt om de beurt één persoon. Als een jurylid terugkomt, tikt die de volgende persoon van de rij aan. Er wordt gelopen tot alle kaartjes gesorteerd zijn.

— Jurylid 1: Loop naar het sorteerblad met één kaartje en leg het bij 'letterlijk' of 'figuurlijk'.

— Jurylid 2: Loop, zonder kaartje, en ga controleren of het eerste kaartje juist ligt. Verleggen mag.

— Jurylid 3: Loop met een volgend kaartje en leg het bij 'letterlijk' of 'figuurlijk'.

— Jurylid 4: Loop, zonder kaartje, en ga controleren of het tweede kaartje juist ligt. Verleggen mag.

Let erop dat iedereen op zijn beurt wacht en de regels volgt. Moedig de kinderen aan om eerlijk te spelen en vriendelijk met elkaar om te gaan. Laat hen elkaar helpen en aanmoedigen. Herinner de juryleden eraan dat meedoen belangrijker is dan winnen. Geef ook ruimte om kort uit te leggen waarom een kaartje op een bepaalde plaats hoort.

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Vandaag houd ik mijn spreekbeurt over de anaconda / Bibi Dumon Tak en Annemarie Van Haeringen (ill.) (Querido, 2022) (informatief, dieren)
<https://www.boekenzoeker.be/vandaag-houd-ik-mijn-spreekbeurt-over-de-anaconda>
- De blauwe vinvis / Jenni Desmond, Jesse Goossens (vert.) (Lemniscaat, 2015) (informatief)
<https://www.boekenzoeker.be/de-blauwe-vinvis>
- Kunnen we de tijger redden? / Martin Jenkins en Vicky White (ill.) (Gottmer, 2011) (informatief)
<https://www.boekenzoeker.be/kunnen-we-de-tijger-redden>
- Haaientanden / Anna Woltz (Querido, 2022) (gevoelens, omgaan met moeilijke situaties, aan zee)
<https://www.boekenzoeker.be/haaientanden>
- De bedreigde schildpad / Hannah Gold en Levi Pinfold (ill.), Sandra C. Hessels (vert.) (Vlt, 2024) (bedreigde dieren, aan zee)
<https://www.boekenzoeker.be/de-bedreigde-schildpad>

Andere boeken van Charlotte Severeys vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Charlotte%20Severeys>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de makers':

- <https://www.auteurslezingen.be/lore-mutsaers>
- <https://www.charlottesevereys.com>
- <https://www.iedereenleest.be/reeks/het-atelier-van-charlotte-severeys>

TIP: Via de website van de uitgeverij kan je heel wat extra lestips en inspirerende werkvormen vinden rond het boek (<https://eenhoorn.be/lestips/>). In de bijhorende lesfiche wordt ook aandacht besteed aan rouw en verlies; wat belangrijke thema's zijn in het verhaal.

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Taalsysteem en taalgebruik – Woordenschat – 1.4.3: De leerlingen kennen figuurlijk taalgebruik.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.1: De leerlingen kennen personage, hoofdpersonage, thema.
- Wetenschap en techniek – Organismen – Classificatie van organismen – 3.1.2: De leerlingen kennen de classificatie van organismen.
- Lichamelijk opvoeding – Zelfconcept en interactie in groep – 7.2.3: De leerlingen kunnen deelnemen aan teamgericht spel.
- Lichamelijk opvoeding – Zelfconcept en interactie in groep – 7.2.4: De leerlingen kunnen eerlijk en sportief gedrag tonen tijdens een spel of wedstrijdvorm.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Joke Gevaert, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1A

Uitgeknipte zinnen

Links: figuurlijk; rechts: letterlijk

“We zijn op weg naar het einde van de wereld.” p.32

“Je bent niet goed wijs.” p.35

“De gedachte aan hem komt als eb en vloed.” p.39

“De tranen van de vissers stromen als riviertjes over hun wangen.” p.39

“Je bent echt om op te eten.” p.49

“Ik weet wel dat er bij mij een schroefje loszit.” p.55

“Ik voel me prima in mijn vel.” p.56

“Plots zinkt de moed hem in zijn schoenen.” p.61

“Straks ben je zo rijk als de zee diep is.” p.61

“Het breekt mijn hart.” p.62

“Tot de zee ons scheidt.” p.63

“Hij rommelt in de bak met tomaten.” p.9

“Viti knijpt in opa’s grote vissershand.” p.20

“Het schemert nog als Viti wakker wordt.” p.26

“De oude visser legt een hand op zijn hart.” p.39

“Aan de andere kant van de baai ziet hij de vuurtoren liggen op een landtong in de zee.” p.42

“De vuurtoren staat op het puntje van een klif.” p.52

“Hij likt de verf van zijn vinger.” p.55

“Als Viti zijn ogen opent, kijkt hij recht in het donkere oog van de blauwe vinvis.” p.73

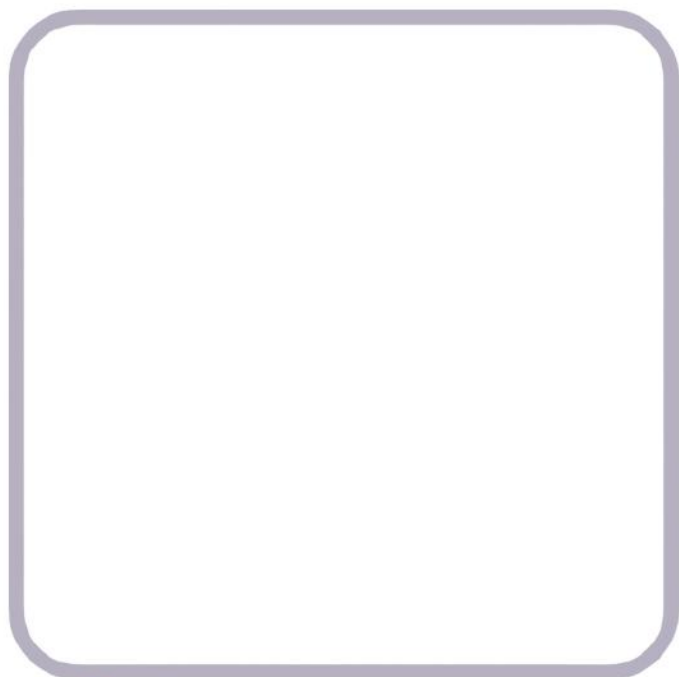
“De rimpeling in het water wordt weer groter.” p.75

“Hij loopt de branding in.” p.82

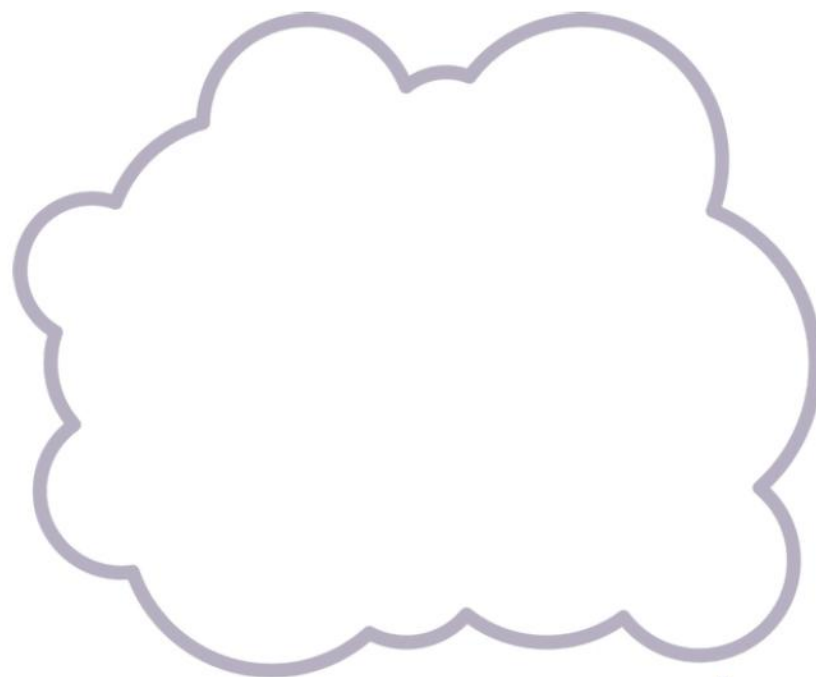
“Mama knijpt haar ogen dicht.” p.83

BIJLAGE 1B

Sorteerblad

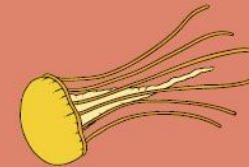
LETTERLIJK

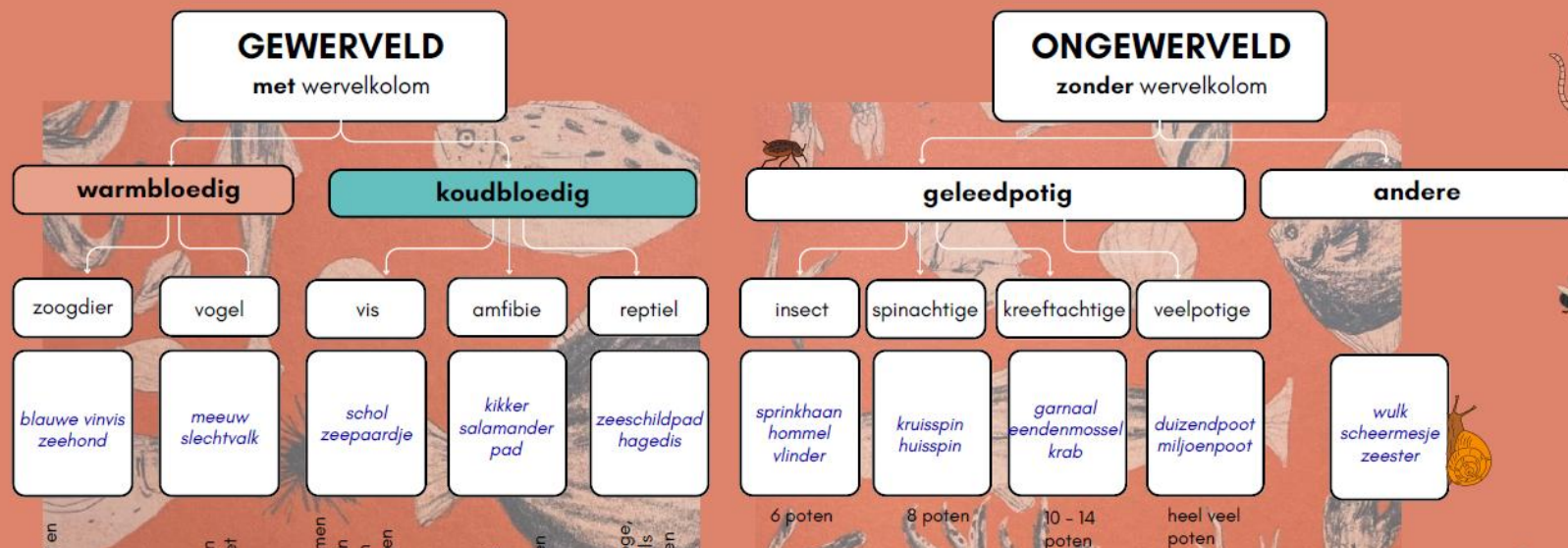
FIGUURLIJK

BIJLAGE 2

DIEREN – FAUNA

Dieren delen we in verschillende groepen in.
Zo kunnen we dieren gemakkelijker herkennen en vergelijken.

Zoogdieren hebben haar of bont en kunnen melk produceren om hun jongen te voeden.

Vogels zijn dieren met veren, vleugels en een snavel. Ze leggen eieren en zijn de enige dieren met veren.

Vissen leven in het water en ademen door hun kieuwen. Ze hebben een schubbe huid en vinnen die hen helpen te zwemmen. Vissen leggen eieren in het water.

Amfibieën beginnen hun leven in het water, waar ze uit een ei komen, en groeien daarna uit tot volwassenen die lucht kunnen inademen. De meeste hebben een zachte, gladde huid waar ze doorheen kunnen ademen.

Reptielen zijn dieren met een droge, schubbe huid, klauwen of nagels aan hun tenen en ze leggen eieren op het land.

Er zijn heel veel verschillende soorten ongewervelde dieren. Sommige hebben een schelp om hun zachte lichaam te beschermen, zoals een slak. Andere hebben een hard laagje aan de buitenkant van hun lichaam, zoals een mier of krab.

BIJLAGE 3

ESTAFETTE: LETTERLIJK OF FIGUURLIJK?

We verdelen de juryleden in groepjes van 4. Elk groepje staat in een rij (estafette). Elk groepje krijgt alle kaartjes. Aan de overkant van de ruimte ligt hun sorteerblad. Op jouw teken loopt om de beurt één persoon. Als iemand terug is, tikt die de volgende aan. We lopen door tot alle kaartjes gesorteerd zijn!

GROEP 1

START

- 1 Jurylid 1:**
Loop naar het sorteerblad met één kaartje en leg het bij 'letterlijk' of 'figuurlijk'.

- 2 Jurylid 2:**
Loop, zonder kaartje, en ga controleren of het eerste kaartje juist ligt. Verleggen mag.

GROEP 2

START

- 3 Jurylid 3:**
Loop met een volgend kaartje en leg het bij 'letterlijk' of 'figuurlijk'.

- 4 Jurylid 4:**
Loop, zonder kaartje, en ga controleren of het tweede kaartje juist ligt. Verleggen mag.

Eén voor één lopen we heen en weer.
Samen werken we zorgvuldig en controleren we elkaar.
Zo krijgen we alle kaartjes op de juiste plaats!

GROEP 1 – SORTEERBLAD

LETTERLIJK	FIGUURLIJK

GROEP 2 – SORTEERBLAD

LETTERLIJK	FIGUURLIJK

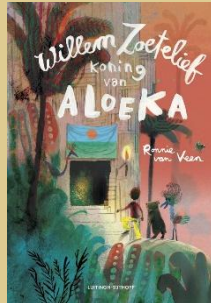
DOORLOPEN
TOT ALLE KAARTJES
GESORTEERD ZIJN!

Inspiratiefiche

door Joke Gevaert

Willem Zoetelief, koning van Aloeka

Auteur: Ronnie van Veen

Uitgever: Luitingh-Sijthoff

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Ronnie van Veen (1978) is een Nederlandse auteur die al van kindsaf aan graag verhalen schrijft. Wat begon met volgeschreven schoolschriften en dagboeken groeide uit tot het schrijven van kinderboeken voor jonge lezers. Hij is ook podcaster. Dit boek is zijn debuut als kinderboekenschrijver.

Korte inhoud

Het boek vertelt het verhaal van Willem, een jongen die door de vele ruzies thuis een veilige plek zoekt in zijn fantasie. Die vindt hij op Aloeka, een zelfbedacht eiland waarvan hij koning is. Wanneer klasgenoten Wessel en Barry hem uitlachen en zijn droomwereld onder druk komt te staan, moet Willem leren omgaan met tegenslagen. Thema's als verbeelding, pesten, zelfvertrouwen en veerkracht lopen als een rode draad door het verhaal. De kracht van het boek zit in de originele combinatie van een herkenbare leefwereld en een rijke fantasiewereld.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

Reisbureau Aloeka

Materiaal

- laptop of tablet
- zonnebril of zonnehoed
- reiskoffer
- atlas of wereldbol
- reisfolder in kleur voor de begeleider (zie bijlage 1)
- achterkant reisfolder voor elk jurylid (zie bijlage 1)
- kleurpotloden of stiften

Reageer op wat de juryleden aanbrengen. Gebruik hun antwoorden als vertrekpunt voor verdere vragen en volg niet noodzakelijk alle vragen uit de fiche.

Kom binnen met een reiskoffer, een atlas en een zonnige outfit. Verwelkom de kinderen in jouw reisbureau en vertel dat je vandaag een unieke promotie hebt voor een exclusieve vakantiebestemming naar een eiland dat maar weinig mensen kennen. Het heet Aloeka. Lees de reisfolder voor maar vertel nog niets over het boek. Laat de kinderen vervolgens reageren:

- Welk beeld blijft het meest in je hoofd hangen?
- Welke plek of activiteit uit de folder maakt je nieuwsgierig?
- Wat zou je graag nog meer willen weten over dit eiland?
- Waardoor denk je dat Aloeka een bijzondere plek is?
- Waarom zouden de mensen op deze promotie ingaan en naar Aloeka reizen? (de prijs, de rust, uniek, zon ...)

Neem daarna het boek erbij en vertel dat er een jongen, Willem, op dit eiland woont. Vertel dat hij ongeveer even oud is als de juryleden. Lees voor hoe Willem op Aloeka terechtgekomen is door pagina 26 tot en met 29 te lezen, tot aan: "... totdat ik me realiseerde dat ik op Aloeka helemaal geen tv had."

- Hoe denk je dat Willem op het eiland terecht is gekomen? (laat fantasie toe)
- Wat viel je op aan de manier waarop Willem over Aloeka vertelt? (bewonderend, enthousiast ...)
- Wat vind je ervan dat Willem zo'n jonge koning is? Is dat iets wat je verwachtte?
- Welke drie dingen zou jij meenemen naar Aloeka?
- Wat zou jij het meest missen als je plots op Aloeka terechtkwam?
- Stel dat je met ons reisbureau naar Aloeka reist, wat zou je daar dan doen?
- Was er iets in het verhaal dat je vreemd of moeilijk te geloven vond?

Vertel vervolgens dat we Willem en het eiland beter zullen leren kennen tijdens het lezen van het boek. Nodig de kinderen uit om nog een illustratie te maken voor het reisbureau. Ze zijn namelijk nog op zoek naar een afbeelding om de folder te vervolledigen en zo reizigers te overtuigen om naar Aloeka te reizen. Laat de kinderen het eiland tekenen op het witte deel van de folder. Je kan er ook voor kiezen om de kinderen foto's te laten kleven. Laat hen dan afbeeldingen zoeken in reisbrochures of foto's afdrukken van (reis)websites.

Laat de juryleden hun folder voorstellen aan de juryleden alsof ze bij de reisorganisatie werken. Ze moeten proberen de anderen te overtuigen om naar Aloeka te reizen. Ter afsluiting kun je samen met de juryleden de binnenflap bekijken waarop Ronnie van Veen het eiland Aloeka heeft afgebeeld.

2

TIJDENS HET LEZEN

Materiaal

- enkele atlassen uit de bibliotheek of toegang tot online wereldkaarten zoals <https://24timezones.com/wereldkaart>.
- grote flap met pen

De wereld om ons heen

Ga samen op zoek naar waar het eiland kan liggen door in een atlas of op een wereldbol te kijken.

- Welke informatie kregen we al uit het verhaal? (eiland, Indische Oceaan, warm klimaat, afgelegen ...)
- We weten dat Aloeka in de Indische Oceaan ligt. Welke twee andere grote oceanen ken je nog? (de Grote Oceaan, de Atlantische Oceaan)
- Aan welke oceaan grenst ons land? (strikvraag: aan geen enkele, België grenst wel aan de Noordzee)
- Tussen welke werelddelen ligt de Indische Oceaan? (Azië, Oceanië, Antarctica, Afrika)

Je kunt hier eventueel ook de windstreken aan bod laten komen.

Voorbeeld: Azië ligt ten noorden van de Indische Oceaan, Afrika ten westen ...

- In welk werelddeel wonen wij? (Europa)
- Ken je nog andere werelddelen? (er zijn er zeven; dus nog Noord- en Zuid-Amerika)
- Welke eilanden kun je in de Indische Oceaan terugvinden? (laat hen zoeken: er zijn er duizenden ...)

Ga eventueel met de juryleden door de bibliotheek en laat hen een boek over de wereld of andere landen kiezen. Laat hen het boek mee naar huis nemen en verder op zoek gaan boeiende weetjes die ze tijdens een volgend leesmoment kunnen voorstellen aan de groep.

Het is een naald in een hooiberg om Aloeka te vinden. Laat de juryleden de eerste vier hoofdstukken lezen. Daarin komen ze te weten waar het eiland Aloeka volgens Willem ligt.

- Waar ligt Aloeka? Duid die plaats aan op de kaart. (p.18 – tussen Madagaskar en Australië)
- Hoe zouden Willem en zijn vrienden naar die landen kunnen reizen?
- Welke landen liggen het dichtst bij de plaats waar jij Aloeka zou situeren?
- Welke route zou jij op de kaart volgen om van België naar Aloeka te reizen?

TIP: Leuke websites voor nieuwsgierige juryleden.

Er komen heel wat landen aan bod in het boek. Hang een grote flap op in de ruimte. Hier kunnen de juryleden tijdens elk leesmoment de landen noteren die ze tegenkomen. Willen de kinderen meer ontdekken over landen? Dan

is <https://www.kidsweek.nl/landen> een aanrader. Ze staan alfabetisch gerangschikt, net zoals Willem zijn favoriete boek 'Reis rond de wereld.'

En verder, op <https://thetruesize.com/> kan je onderzoeken hoe groot landen zijn in vergelijking met elkaar. Via <https://geteach.com/> kan je wereldkaarten vergelijken door verschillende lagen aan of uit te zetten.

3

NA HET LEZEN

Waar of niet waar?

Materiaal

- realiteit of fantasie (zie bijlage 2)

De gekozen fragmenten uit de bijlage komen uit de eerste helft van het boek (tot hoofdstuk 16). Deze opdracht kun je dus zowel na het lezen van het volledige boek als tijdens het lezen inzetten.

Lees een fragment voor waarbij de juryleden kiezen of het echt is of fantasie.

—We gaan in het midden van het lokaal staan. Ik lees een fragment uit het boek voor.

Denk je dat het zich afspeelt in de echte wereld van Willem, dan ga je links staan.

Denk je dat hoort bij zijn fantasiewereld, dan ga je rechts staan.

Laat ze hun keuze kort toelichten en vraag op het einde welke verschillen ze merkten tussen de twee werelden.

Vertel dat Willem soms vlucht in zijn fantasiewereld.

- Welke dingen kan Willem wel op Aloeka doen maar niet in zijn echte leven? (lekker eten, vakantie beleven, dapper zijn ...)
- Wat vind jij het leukste aan Aloeka?
- Waarom is Aloeka zo'n fijne plek voor Willem? (weg van de ruzies thuis, de pestkoppen ...)
- Wat vertelt dit over hoe Willem zich voelt? (angstig, ongelukkig, anders dan anderen ...)
- Wie hielp Willem om weer in zichzelf te geloven? (vooral capibara Hendrik)
- Wat doe jij als je het moeilijk hebt? (vrij antwoord, niet verplicht)
- Welke raad zou je Willem willen geven als hij het nog eens moeilijk heeft?

Eindbespreking

- Was Aloeka zoals jij het je had voorgesteld?
- Wat vond je van het einde van het verhaal?
- Toen Willem uit de kerker gehaald werd en de strijd aanging met Wessel?
- Toen Willem in de winkel Wessel tegenkwam?

- Waarom is Willem zijn vader op het einde van het verhaal de grote held? (hij toont in de echte wereld dat hij er is voor Willem)
- Als je de reisfolder van bij aanvang nog eens bekijkt, zijn er dan dingen die je nu anders ziet? (op de achterzijde staat het volkslied en de belangrijkste regel: doe goed)
- Hoe zou jouw eigen eiland eruitzien?
- Welke regels zouden er gelden op jouw eiland?

Creatieve verwerking

Een slogan voor het boek

Materiaal

- papier
- schrijfmateriaal

Maak duo's bij de juryleden en laat ze voor het reisbureau een slogan ontwerpen ter promotie van het boek.

- Welk stuk uit het boek zou je zeker aan iemand vertellen om deze nieuwsgierig te maken naar het boek?
- Zou je dit boek aanraden aan vrienden? Waarom?
- Welke slogan kan je bedenken om mensen naar het boek te lokken?

Laat de juryleden vervolgens stemmen op hun favoriete slogan.

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- De lijst van Violet Sopjes / David Vlietstra en Yoko Heiligers (ill.) (Gottmer, 2024) (zelfvertrouwen, omgaan met moeilijke momenten)
<https://www.boekenzoeker.be/de-lijst-van-violet-sopjes>
- Dertien rennende hertjes / Edward Van de Vendel en Mattias De Leeuw (ill.) (De Eenhoorn, 2012) (fantasiewereld en werkelijkheid)
<https://www.boekenzoeker.be/dertien-rennende-hertjes>
- Vliegen als een bij / Roland Schimmelpfennig en Stefan Yamá Cab (ill.), Esther Ottens (vert.) (Ploegsma, 2023) (moeilijke thuissituatie, fantasiewereld, veerkracht)
<https://www.boekenzoeker.be/vliegen-als-een-bij>
- Bosanemonen en pistratten / Oskar Kroon, Bernadette Custers (vert.) (Van Goor, 2025) (pesten, zelfvertrouwen)
https://bibliotheek.be/catalogus/oskar-kroon/bosanemonen-en-pistratten/boek/library-marc-vlacc_10520166?q=Bosanemonen%20en%20pistratten

Andere boeken van Ronnie van Veen vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Ronnie%20van%20Veen>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://www.ronnievanveen.nl/over-mij>

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Mondeling taalgebruik – Spreken, presenteren en vertellen – 1.3.11: De leerlingen kunnen bij het vertellen of presenteren afstemmen op het spreekdoel en het publiek.
- Nederlands – Mondeling taalgebruik – Mondelinge interactievaardigheden – 1.3.14: De leerlingen kunnen doelgericht deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.7: De leerlingen kunnen verbanden leggen tussen elementen uit de tekst en emoties en gedachten tijdens het lezen van de tekst.
- Aardrijkskunde – Topografie – Topografisch referentiekader – 4.1.1: De leerlingen kennen de naam en de ligging van:
 - de schoolgemeente en eventuele deelgemeenten, en buurgemeenten;
 - de eigen regio;
 - de Belgische provincies met hun hoofdplaatsen;
 - de buurlanden van België;
 - de gewesten en gemeenschappen;
 - Schelde, Maas en IJzer;
 - een aantal regio's van België: Kempen, Hoge Venen, kuststreek, Ardennen;
 - Noordzee en Middellandse Zee;
 - de werelddelen: Afrika, Antarctica, Azië, Europa, Oceanië, Noord-Amerika en Zuid-Amerika;
 - de Grote Oceaan, Atlantische Oceaan en Indische Oceaan;
 - de vulkaan: de Etna.
- Aardrijkskunde – Aardrijkskundige vaardigheden, onderzoek en denken – Aardrijkskundige bronnen en vaardigheden – 4.3.1: De leerlingen kunnen met betrekking tot aardrijkskundige vaardigheden: een digitale en analoge kaart hanteren, inclusief werken met legende, oriëntatie, (tussen)windrichtingen;
 - werken met register en vakcoördinaten;
 - zichzelf oriënteren met behulp van verschillende methoden: kompas, kaart en zon;
 - landschappen schetsen om menselijke en natuurlijke aspecten schematisch weer te geven;
 - aardrijkskundige staaf- en lijngrafieken bespreken.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Joke Gevaert, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Ontdek ALOEKA

Wie Aloeka bezoekt, wil nooit meer naar huis.

+32 3 204 10 00
info@iedereenleest.be
<https://www.deleesjury.be/>

 JEUGDJURY TRAVEL

ALOEKA

Deze verborgen parel in de Indische Oceaan, met haar witte stranden en wuivende palmbomen, betovert iedereen die er komt.

WAAROM BEZOEKEN?

Onvriendelijkheid verboden!

Een hemel vol sterren.

Unieke diersoorten zoals de paarse pandabeer, de streeploze zebra, de sum en de Aloekavogel.

 JEUGDJURY TRAVEL

NU SLECHTS €299

7 DAGEN

Zwemmen, wandelen tussen de smukke planten, praten met capibara's...

EILAND

Aankomst per boot?

Het eiland bereik je via een palmboompoort.

PALEIS

Exclusief bezoek aan het koninklijke bamboepaleis van Willem de Aardige.

Gisteren,
vandaag en
morgen.

DOE AARDIG

BIJLAGE 2

Realiteit

p.36

Op de terugweg kwam ik mijn grote topovriendin Lara tegen, met haar moeder. Ik wilde wat zeggen, maar ik wist niet zo gauw wat, dus vroeg ik of ze nog niet op vakantie was naar Zweden. Ze lachte en zei: 'Dat zie je toch?' Ik sloeg mijn hand tegen mijn voorhoofd. Het was inderdaad een domme vraag. Maar ze vergaf het me, want terwijl Lara me al voorbij was gelopen, riep ze over haar schouder: 'Doei, Willem!' Erg aardig. Ik zei doei terug. 'En veel plezier in Kloten!' riep ik er snel achteraan.

p.45

Mama lachte en aaide over mijn hoofd als ik nog zes was. Ik trok mijn hoofd weg. 'Willem, vakanties gaan niet. Zakgeld ook niet. Er moeten laptops gekocht worden, en internet, en zwemlessen voor Elsje enzovoort. Helaas. Doeit!' Ze vluchtte het huis uit naar de kluswinkel. Ik speelde met een korstje brood waar ik geen zin meer in had.

p.65

Papa was boos, maar toch bleven we zitten: niemand had zin om naar de supermarkt te gaan. We hadden honger. Ans zei dat ze vegetariër is en dus geen knakworsten hoefde. 'Dan deel je die elf knakworsten dus met z'n drieën, pap. Krijgt iedereen drie en twee derde knakworst. Vette winst.' Papa keek haar glazig aan alsof hij nog bezig was met de rekensom. Hij richtte zich weer op het blik, schudde zijn hoofd, zette het blik met een smak op tafel en riep hard: 'Daar gaat het niet om, Ans! Het gaat om het principe!'

p.78

In de bibliotheek liep ik naar de afdeling 'landen'. Daar ligt mijn favoriete boek dat Reis om de wereld heet. Alle landen van de wereld staan erin, op alfabet. Het is een wereldboek waarin elk land wordt beschreven. Het staat niet in de rij tussen de andere landenboeken, omdat ik het altijd verstop. Ik leg het namelijk op een plank achter een rij hoge boeken. Zo ziet niemand het liggen.

Fantasie

p.40

Ze keek me aan. Zachtjes zei ze: 'Weet je, Willem... ik wil hier voor altijd blijven.' Ik zei dat dat geen enkel probleem was: ze voldeed aan alle Aloekaanse eisen en wetten. 'Weet je wat we zouden kunnen doen?' vroeg ik haar opgewekt. Lara keek me vragend aan. 'Trouwen!' riep ik blij. 'Het Aloekaanse volk smeekt al een tijdje om een koningin. Als je met mijn trouwt, heeft Aloeka naast een koning ook een koningin!'

p.59

Alle Barry's hadden ananassen in hun handen en bekogelden mij ermee. Met mijn handen over mijn hoofd trok ik me terug. Koningin Lara werd van het balkon naar binnen getrokken. Ik wilde roepen dat ik haar kwam redden, maar ze had me al niet meer kunnen horen. En ik wist ook niet helemaal zeker of ik dat wel kon maken tegenover Wessel en zijn leger vol butlers. Zoveel Barry's...

p.75

Hendrik trok zijn bovenlip op en toonde zijn lange knaagtanden. Hij haalde diep adem en zei dat-ie mij waarschijnlijk wel kon helpen, ook al was hij officieel met pensioen. 'Maar eerst gaan we ontbijten. Eet u met ons mee?' vroeg hij terwijl hij met een breed gebaar de andere capibara's in de grot aanwees. 'Voor het ontbijt kunnen we allemaal, een voor een, wat keutels voor u laten.' Ik wilde niet onbeleefd zijn, maar een ontbijt van capibarakeutels stond waarschijnlijk onder aan mijn lijst van favoriete ontbijtjes.

p.106

'Het was een drukke dag voor mij, als nieuwe heerser van dit eiland. Ik kan dus wel wat vermaak gebruiken.' Dat kwam goed uit: als nar was ik de juiste persoon om Wessel te laten lachen. Maar voordat ik iets kon doen, zie Wessel dat hij een goede mop had. 'Wat zegt een poes als ze haar poot tegen de stoel stoot?' Hendrik en ik keken elkaar aan. We hadden geen idee. De Barry's op het balkon haalden ook hun schouders op. 'Mi-auw!' riep Wessel. Hij schaterde het uit. Zijn Barry's schaterden mee.